

Samenwerkingsverband V(S)O
Duin- en Bollenstreek

Jaarverslag 2022

Stichting
Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek

Inhoud

1. Voorwoord.....	2
2. Verslag van het bestuur	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Gerealiseerde ontwikkelingen van het afgelopen jaar	4
2.3 Financiële situatie	8
2.4 Conclusie	8
3. Verslag van de Raad van Toezicht	9
4. Verslag van de Ondersteuningsplanraad	12
5. Organisatie	14
6. Financiële zaken.....	17
6.1 Financiële gang van zaken in 2022.....	17
6.2 Treasury	20
6.3 Continuïteitsparagraaf	21
6.4 Financiën meerjarenoverzichten	23
6.5 Eigen vermogen en inzet bovenmatige reserves.....	25
6.6 Interne risicobeheersings- en controlesysteem	25
Bijlage 1 Algemene informatie	29
Bijlage 2 Jaarlijkse evaluatie AVG	36
Bijlage 3 Jaarverslag CAT	52
Bijlage 4 Ontwikkeling streefcijfers.....	54
Bijlage 5 Ontwikkeling rond verzuim en thuiszitten	56

Voorwoord

Hierbij presenteert Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek het jaarverslag over het boekjaar 2022.

De eerste maanden van 2022 is het Ondersteuningsplan '22-'26 afgerond en per 1 mei ingediend bij het ministerie. Het streven naar inclusief onderwijs, het verstevigen van de reguliere VO-scholen en het ombuigen van het deelname % VSO, zijn de voornaamste speerpunten de komende jaren.

In de afgelopen jaren is al veel bereikt. Maar om de gelijke onderwijskansen voor alle v(s)o-leerlingen in de Duin- en Bollenstreek te bevorderen is het nodig het huidige onderwijs nog passender en inclusiever te maken. Het streven is dat meer leerlingen in de eigen regio naar school kunnen. Speciaal onderwijs zal als expertise en voorziening hard nodig zijn en blijven. Bij voorkeur meer geïntegreerd in het reguliere onderwijs en als onderwijsvoorziening voor de leerlingen die in het speciaal onderwijs het beste tot hun recht komen.

Onze opgave

We stellen ons tot doel om de jaarlijkse stijging van het aantal VSO-leerlingen af te buigen tot een VSO-deelnamepercentage van 3,6% in 2026. Daarnaast hebben we streefcijfers (bijlage 4) opgesteld, die we monitoren en waar we op sturen. Het regionale onderwijsaanbod zal uitgebreid moeten worden om meer leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften regionaal te kunnen opvangen. Dit kan het reguliere onderwijs niet alleen. De kennis en expertise van het speciaal onderwijs, de inzet van de jeugdhulp en het welzijnswerk op de scholen zal een grote bijdrage kunnen en moeten leveren. Daarnaast is het essentieel om samen op te trekken met het basisonderwijs. Deze uitdaging pakken we op in gezamenlijkheid met het Samenwerkingsverband PO Duin- en Bollenstreek.

Het Ondersteuningsplan '22-'26, de daarmee samenhangende meerjarenbegroting en het jaarverslag '22 zijn geen doel op zich. Ze vormen een middel voor het Samenwerkingsverband om met scholen, leerlingen, ouders en leerkrachten (OPR), Samenwerkingsverband PO Duin- en Bollenstreek en andere belangrijke samenwerkingspartners in gesprek te gaan. Om samen SMART afspraken te maken, in gesprek te blijven over wat beter en slimmer kan en 'in control' te zijn voor wat betreft het realiseren van de gewenste resultaten en de besteding van de middelen. Ook vormen de meerjarenbegroting, de kwartaalrapportages en de jaarverslagen belangrijke instrumenten om gesignaleerde kansen en risico's de komende jaren te monitoren.

Voor een volledig overzicht van de toekomstige ontwikkelingen van de belangrijkste beleidsterreinen verwijs ik naar het Ondersteuningsplan '22-'26: www.swvduinenbollenstreek.nl/nieuws/ondersteuningsplan-22-26.

Uitdagingen in gezamenlijkheid oppakken

De afgelopen jaren zijn we bezig geweest met de coronapandemie en het opvangen van de gevolgen daarvan. De kansengelijkheid voor jongeren lijkt groter te zijn geworden. Jongeren en gezinnen die het al moeilijk hadden, hebben het nog wat zwaarder gekregen. Het aantal leerlingen dat naar het speciaal onderwijs gaat is in onze regio de afgelopen jaren gestegen naar 4% en zit boven het landelijke gemiddelde. Er is sprake van een vastlopende groep jongeren, uitgevallen uit het onderwijs of in ieder geval beperkt aanwezig op school. Daarnaast zien we in onze regio een bovengemiddeld middelengebruik en veel jongeren met angst. Het totaal aantal leerlingen zal tot 2030 naar schatting met ruim 8% afnemen, waarna de groei weer in zal zetten. We zien ook dat de huidige personeelstekorten in verschillende sectoren en de ervaren werkdruk bij de docenten, een realistische ambitie vergt. Soms is een onorthodoxe aanpak nodig en het besef dat we deze uitdagingen alleen maar in gezamenlijkheid kunnen oppakken.

Dit sluit aan bij een bredere maatschappelijke discussie die momenteel gaande is over wat normaal is, wat er gewoon bij hoort, en waarvoor wel nog een beroep gedaan mag worden op (gespecialiseerde) hulp. De druk op de overheid om 'alle' problemen op te lossen is (te) groot aan het worden, lijkt het. Wat kunnen of mogen we verwachten van de overheid, het onderwijs, de jeugdhulp en de jeugdzorg? En wat hebben we als inclusieve, 'herbergzame' dorpsgemeenschappen of samenleving misschien zelf te doen? En wie mag die keuze eigenlijk maken? Dit is een fundamentele, gevoelige en ingewikkelde discussie die breed gevoerd moet worden. Samen met de betrokken wethouders van de vijf gemeenten in onze regio en het samenwerkingsverband PO gaan we hierover in gesprek.

Tenslotte

In de samenwerking tussen de aangesloten scholen, de besturen, de OPR en ketenpartners is zichtbaar dat er constructief en doelgericht gewerkt wordt om op effectieve en doelmatige wijze onderwijs en ondersteuning te bieden in de scholen. Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek heeft een duidelijke ambitie, ligt goed op koers en kijkt met vertrouwen de toekomst tegemoet.

Leeswijzer

In dit jaarverslag wordt teruggeblikt op de uitgevoerde activiteiten, op de behaalde resultaten en de financiële situatie van het Samenwerkingsverband in 2022. Het jaarverslag bestaat uit een aantal onderdelen. Het bevat de verslagen van het bestuur, de raad van toezicht en de ondersteuningsplanraad. Daarnaast is uiteraard de financiële jaarrekening opgenomen. In de bijlagen wordt verslag gedaan van de organisatie van het Samenwerkingsverband, het jaarverslag van de Commissie Advies Toelaatbaarheid (CAT), de Jaarlijkse evaluatie AVG en een overzicht van een aantal belangrijke streefcijfers.

Met het bestuursverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid en over de wijze waarop dit zich in financiële zin heeft vertaald. De jaarrekening betreft de financiële situatie op de balansdatum en de financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar. De jaarrekening over de betreffende periode is opgesteld door Infinite en is gecontroleerd door Van Ree Accountants. In de Raad van Toezicht vergadering van 23 mei 2023 is het jaarverslag 2022 vastgesteld.

Namens het bestuur van het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek,

Mw. Annelen van Schaardenburgh, directeur-bestuurder

Rijnsburg, 23 mei 2023

Verslag van het bestuur

2.1 Inleiding

Het jaar 2022 was spannend voor het Samenwerkingsverband. We hebben gezamenlijk ambitieuze plannen gemaakt om het onderwijs in de Duin- en Bollenstreek inclusiever te maken. De doelen zijn helder en ook de te nemen stappen. Een flink aantal initiatieven is in 2022 van start gegaan. Het ondernemerschap en het lef bij de middelbare scholen in de Duin- en Bollenstreek is goed aanwezig. De effecten daarvan hopen we de komende periode te kunnen ervaren. Als samenwerkingsverband blijven we alle lopende en nieuwe initiatieven ondersteunen daar waar nodig en mogelijk.

Onze ambitie is helder: voor iedere leerling een passende plek, bij voorkeur dichtbij huis en met de juiste begeleiding.

Als we terugblikken op het jaar 2022, dan zijn de meest opvallende zaken:

- Het opstellen van een nieuw Ondersteuningsplan '22-'26;
- Het stimuleren, regisseren en/of ondersteunen van diverse initiatieven in de regio gericht op inclusief regulier onderwijs;
- Het inzicht krijgen in het niveau van de basisondersteuning op scholen in onze regio en deze versterken;
- Het in kaart brengen en bekend maken van de beschikbare voorzieningen binnen onze regio en daarbuiten;
- Het professionaliseren en verder invullen van de governance en organisatie van het Samenwerkingsverband zelf;
- Het versterken van het netwerk door het creëren van diverse ontmoetingen tussen personen en organisaties;
- Met goed gevolg doorlopen van het vierjaarlijkse Inspectiebezoek;
- Het gaan voldoen aan diverse vereisten vanuit de Code Goed Bestuur en AVG;
- Het conform begroting uitvoeren van de beleidsprogramma's;
- Het niet conform planning afbouwen van de bovenmatige reserves door de fors hogere baten in 2022.

In de volgende paragraaf gaan we kort in op onze beleidsmatige speerpunten.

2.2 Gerealiseerde ontwikkelingen van het afgelopen jaar

In het Ondersteuningsplan '22-'26 staat een aantal speerpunten benoemd die voortvloeien uit onze ambitie:

1. Doorlopende ontwikkellijnen
2. Innoverend netwerk van voorzieningen
3. Integrale samenwerking tussen onderwijs en de jeugdhulp in de regio
4. Ouders en leerlingen zijn optimaal betrokken
5. Het samenwerkingsverband: een kennisintensieve netwerkorganisatie

Per speerpunt benoemen we hieronder kort de in 2022 uitgevoerde activiteiten en de behaalde resultaten.

Speerpunt 1: Doorlopende ontwikkellijnen

In het Ondersteuningsplan '22-'26 staat opgenomen dat we streven naar een ononderbroken ontwikkeling van de jeugdige. Met name de overgangen tussen het PO naar het VO of van het VO naar het vervolgonderwijs, zijn gevoelige momenten. Om deze overgangen succesvoller te laten verlopen zijn diverse activiteiten ondernomen in 2022.

- Jaarlijks maken zo'n 2000 leerlingen uit het basisonderwijs in de Duin- en Bollenstreek de overstap naar het VO/VSO. Om dit voor elk kind zo soepel en zorgvuldig mogelijk te laten verlopen, zijn er afspraken gemaakt over het aannemen en plaatsen van leerlingen, het organiseren van extra ondersteuning en het overleg met ouders. In september 2022 is een zeer goed bezochte informatie- en netwerkbijeenkomst voor alle PO- en VO-scholen georganiseerd. Vrijwel alle PO en

VO waren aanwezig. Er is duidelijkheid over de route naar en binnen passend onderwijs voor ouders en professionals.

- Project STAP. We bieden de mogelijkheid om voor leerlingen – waarbij zorgen zijn over de overstap naar het VO – de (warme) overdracht naar het voortgezet onderwijs te intensiveren met een STAP-traject. Deze (aanvullende) aanpak draagt bij aan het voorkomen van uitval in de brugklas. De STAP-coaching wordt uitgevoerd door begeleiders vanuit de Ambulante Educatieve Dienst (AED). In totaal hebben 5 leerlingen succesvol gebruik gemaakt van deze STAP methode. Na evaluatie van de eerste opzet, is besloten dat deze inzet wordt gecontinueerd.
- Verbeteringen in de overstap van VSO/PRO naar mboRijnland. In de schooljaren 21/22 en 22/23 heeft een werkgroep gewerkt aan belangrijke afspraken om de overstap van het vso en pro naar mboRijnland te verbeteren. De afspraken gelden voor drie regio's, waarin mboRijnland haar locaties heeft. Dit zijn de regio's van de samenwerkingsverbanden VO: Leiden, Duin & Bollenstreek en Midden Holland Rijnstreek. De leden van de werkgroep komen van vso Leo Kanner College Leiden, Leo Kannerschool Oegstgeest, Leo Kanner PC Hooftcollege Leiderdorp, vso BC Leystede Leiden, vso Kesper College Gouda, vso Auris College Leiden en Praktijkcollege Metrum Leiden. In het 2021 heeft de werkgroep een actieplan opgesteld. Acties om leerlingen op het vso/pro beter voor te bereiden op het mbo én om de warme overdracht naar het mbo en de begeleiding op het mbo effectiever te organiseren. In 2022 heeft de werkgroep samen met mboRijnland het plan uitgewerkt tot concrete afspraken. Zo is bijvoorbeeld een lijst opgesteld met mbo-competenties waar het vso/pro naar toe gaan werken, zijn afspraken gemaakt over specifieke mbo-voorlichtingsdagen voor leerlingen en docententeams van het vso/pro en zijn er afspraken gemaakt dat het vso/pro al les gaan geven op mbo-locaties, zodat leerlingen kunnen wennen aan de dynamiek van het mbo en aan het reizen naar een 'vreemde' locatie. Daarnaast heeft mboRijnland haar werkprocessen gericht op instroom en ondersteuning meer afgestemd op deze specifieke doelgroep. Zowel het vso en pro als mboRijnland hebben de gezamenlijke werkbijeenkomsten als zeer nuttig ervaren. Het project stopt weliswaar na schooljaar '22-'23, maar de bijeenkomsten zullen georganiseerd blijven worden om met elkaar de afspraken te evalueren, bij te sturen en eventueel aan te vullen.

Speerpunt 2: Innoverend netwerk van voorzieningen

Vanuit de Agenda Passend Onderwijs (APO) werken alle vo-scholen in het Samenwerkingsverband doelgericht aan het actief vormgeven van passend onderwijs op de school. De scholen leveren jaarlijks een plan aan met concrete resultaatverwachtingen en leggen achteraf verantwoording af aan het over de doelmatige besteding van de middelen. De scholen werken aan een verhoging van de kwaliteit ten aanzien de volgende speerpunten binnen het Samenwerkingsverband:

- a. Inzetten van onderwijsarrangementen, gericht op inclusiever onderwijs;
- b. Effectieve samenwerking onderwijsondersteuning en jeugdhulp in de school (integraal arrangeren);
- c. Opbrengstgerichte aanpak thuiszitters en risicoleerlingen;
- d. Intensivering samenwerking VO en VSO, expertise-uitwisseling VO en VSO, gericht op inclusiever onderwijs in het VO.

Het dekkende netwerk is in 2022 uitgebreid met VO+ klassen en maatwerkklassen waarin integraal wordt samengewerkt.

- Op 4 reguliere middelbare scholen (ont)staat een VO+ voorziening voor leerlingen van alle niveaus die extra ondersteuning nodig hebben. VO+ is een speciale voorziening op het regulier voortgezet onderwijs: regulier VO met een +. De VO+ klassen zijn kleinschalig van opzet en bedoeld voor leerlingen waarbij de ondersteuningsbehoeften bij start in het VO nog te groot zijn voor het reguliere onderwijsaanbod. Per schooljaar '23-'24 start de VO+ voorziening VMBOt bij Visser 't Hooft.

- Per 1 augustus 2022 zijn op 4 scholen Maatwerkklassen, waar plaats is voor dreigende of voormalige thuiszitters.
- En tenslotte, bij het Vakcollege Rijnmond is in 2022 de GO-klas gestart, een samenwerking tussen het Andreas College en de Leo Kanner Onderwijsgroep, gericht op VMBO B/K leerlingen die normaal gesproken aangewezen zouden zijn op het speciaal onderwijs.

De volgende (bovenschoolse) arrangementen voor leerlingen zijn ingezet:

	Schooljaar 2020/2021	Schooljaar 2021/2022
VO+ vmbo b/k KTS Voorhout	43	48
VO+ praktijkonderwijs Limes Katwijk	8	11
Docent op de Fiets	4	9
Maatwerkklas Leeuwenhorst		8
Go klas	-	-
Buitenkans	6	8
Maatwerkarrangement	-	2

Een van de doelen is het deelnamepercentage VSO te verlagen, met als concreet doel een deelnamepercentage VSO van 4,1% nu naar 3,6% in 2026. Op 1-10-2022 is te zien dat het deelnamepercentage is afgenomen van 4,1% naar 3,7% (3,7% landelijk).

De VSO-cijfers op 1-2-2023 zijn uiteindelijk bepalend voor de begroting van 2024. De ervaring van de afgelopen jaren leert ons dat er tussen 1 oktober en 1 februari geen groot verschil zit, door een beperkt saldo van de tussentijdse onderlinge wisseling van leerlingen tussen het VO en het VSO. De afname van het deelnamepercentage kan duiden op een toename van het aantal thuiszitters door een gebrek aan VSO plaatsen. Het kan ook duiden op een eerste effect van het creëren van extra plaatsen in het reguliere onderwijs voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. We gaan voorsnog uit van dat laatste, maar blijven scherp op de ontwikkeling van de streefcijfers en de duiding daarvan. Halverwege 2023 hebben we hier meer zicht op.

Ten aanzien van het realiseren van onze opgave zien we de volgende opvallende trends in de streefnormen (bijlage 4):

- Daling van de verplaatsingen van po naar vso (van 68 naar 58 leerlingen, streefdoel ≤ 50)
- Stijging van het aantal verplaatsingen van so naar vo (van 9 naar 16 leerlingen. Dat is 1 leerling boven de streefnorm van ≥ 15 leerlingen). 15 daarvan zijn ingestroomd in de VO+ klas bij de KTS en bij Limes Praktijkonderwijs.
- Het aantal verwijzingen van vo naar pro blijft stabiel en laag
- Het aantal terugplaatsingen van vso naar vo is laag en verder gedaald. Daarmee voldoet dit niet aan onze streefnorm en behoeft daarmee gerichte verbeteracties.
- Het aantal verwijzingen vo naar vso is stabiel gebleven en op de streefnorm

Speerpunt 3: Integrale samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in de regio

Het Samenwerkingsverband, de schoolbesturen en gemeenten geven gezamenlijk vorm aan het organiseren van initiatieven in de regio, waar jongeren kunnen doorgroeien naar het volgen van onderwijs op school of educatie op de zorglocatie (vanuit het principe van leerrecht). Samen met de gemeenten zorgen we voor vloeiende overgangen tussen dagbesteding/dagbehandeling, zorg-onderwijs-combinaties en school. Hierbij is integraal arrangeren het uitgangspunt. Onze ambitie is de samenwerking optimaal laten werken, zoveel als mogelijk op de scholen zelf, waarbij snelle en preventieve inzet schooluitval voorkomt. Gezamenlijk streven is dat in onze regio geen jeugdige langer dan drie maanden thuis zit zonder passend en gestart aanbod van onderwijs en/of zorg. Door de inzet van maatwerkklassen, gebundelde jeugdhulp op school (voor het VSO gestart in 2022, voor het reguliere VO zal dit starten in 2024) is er meer mogelijk in de overbrugging totdat de meest geschikte plek beschikbaar is en wordt thuiszitten voorkomen.

We lichten de verschillende activiteiten en bereikte resultaten kort toe.

- Een werkgroep heeft de opdracht de Leidende Principes van Holland Rijnland uit te werken tot een handreiking voor professionals. Hieronder vallen het integraal arrangeren op het niveau van de school binnen de gemeente maar bijvoorbeeld ook de escalatieladder en doorbraakaanpak.
- De Ondersteuningsroute samenwerking onderwijs – toegang - jeugdhulp op de scholen is vastgesteld, met integraal arrangeren als vertrekpunt. Hierdoor kan tijdig de juiste onderwijsondersteuning of jeugdhulp ingezet worden.
- In januari 2022 is er gestart met Jeugdhulp in de School waarbij gespecialiseerd onderwijs start met een vaste aanbieder met een afgesproken aantal uren. Voordeel voor de school en ouders is meer regie en snellere inzet, de gemeente wil dat met deze maatregel het aantal PGB en Zorg In Natura afneemt. Een tweede stap zal de inzet zijn van gebundelde jeugdhulp in regulier onderwijs. Het samenwerkingsverband is in 2022 betrokken geweest bij planbeoordeling en evaluatie.
- De volgende trajecten lopen om tot een beter dekkend netwerk van onderwijszorgarrangementen in de Duin- en Bollenstreek te komen.

Vanuit het *project WEL in Ontwikkeling* zijn NPO-gelden voor vrijgestelde leerlingen gebundeld. In samenwerking met Zorg Voor de Jeugd worden ouders geïnterviewd over hun ontwikkelwensen voor hun kind. Vanuit daar wordt dan bekeken of het SWV een aanbod kan doen. Voor de selectie leerlingen is eerste instantie gekeken naar de vrijstellingen van jongeren op de Zeester. Indien er plaatsen overblijven willen we hoogbegaafde kinderen met een vrijstelling benaderen – maatregel 8. Hieraan gekoppeld is er een werkgroep gestart met SWV PO, RBL, Resonans en de Zeester om te komen tot structurele bekostigings- en kwaliteitsafspraken voor de ingeschreven leerlingen van Resonans, als wel de vrijgestelde leerlingen die beide verblijven bij de Zeester.

Experimenteerregeling onderwijszorgarrangementen. Deze regeling is inmiddels gestart januari 2023. In de loop van 2022 zijn twee onderwijszorgarrangementen geselecteerd om voorgedragen te worden voor de experimenteer regeling. Voorwaarde om toegelaten te worden tot de regeling was een gezamenlijk plan met gemeenten en samenwerkingsverbanden. Voor zowel School zonder Muren als Docent op de Fiets is in een voordracht gedaan en beide zijn inmiddels toegekend.

Speerpunt 4: Ouders en leerlingen optimaal betrokken

In 2022 heeft het Samenwerkingsverband (met input vanuit ouders) het ouder- en jeugdsteunpunt ingericht en haar website geoptimaliseerd om ouders en jongeren zo goed mogelijk te informeren over passend onderwijs, het onderwijsaanbod in de regio, de overgang van PO-VO en de ondersteuningsmogelijkheden die scholen bieden. Ook is er in 2022 gewerkt aan een Engelstalige versie. In 2022 is gewerkt aan een communicatiecampagne om de bekendheid van het Ouder- en Jeugdsteunpunt te vergroten. Daarnaast is gewerkt aan een manier om meer systematisch de contacten van het Loket Passend Onderwijs met ouders en leerlingen te monitoren. Neemt dit contact toe? Is er tevredenheid na afloop? Welke vragen worden er vooral gesteld. Deze kwalitatieve en kwantitatieve data gaan van 2023 systematisch worden verzameld. De effecten van de communicatie en tevredenheid met de geboden steun wordt dan zichtbaar.

Speerpunt 5: Het samenwerkingsverband: een kennisintensieve netwerkorganisatie

We zien het Samenwerkingsverband als een netwerkorganisatie. Als regisseur en aanjager van het netwerk hebben we als doel om samen steeds beter te worden. De volgende activiteiten en resultaten zijn voor 2022 te benoemen:

- Meerdere bijeenkomsten voor de Ondersteuningscoördinatoren op de scholen, gericht op kennisdeling en uitwisseling.
- De organisatie van een bustour door regio langs een aantal VSO-scholen en ook VO+ en Maatwerkclasses, gericht op kennisuitwisseling en enthousiasmeren.
- Organiseren van regionale bijeenkomsten, rondom bepaalde thema's, gericht op kennisuitwisseling en betrokkenheid van alle stakeholders.
- Voorbereiden van de collegiale visitaties, voor de regio's Leiden en Duin- en Bollenstreek. De eerste visitaties starten in 2023.

- Project leerlingstromen. In samenwerking met 4 andere regio's worden de leerlingstromen in kaart gebracht, om meer zicht te krijgen op de verplaatsing van leerlingen. Door datagedreven te werken versterkt dit de te maken beleidskeuzes. Niet alleen van de Samenwerkingsverbanden, maar vooral van de V(S)O schoolbesturen. Het project is gestart in 2022 en zal in 2023 resultaten rapporteren.

2.3 Financiële situatie

Als het gaat om de financiële situatie van het Samenwerkingsverband, dan is deze gezond te noemen. We zijn in control als het gaat om de inzet van de middelen, conform begroting. Er zijn hierover nauwelijks afwijkingen te melden. Zeker als de investeringen zich vertalen in inclusiever onderwijs en een afname van het VSO-deelnamepercentage zijn de financiële risico's beperkt. Als de trend van de afgelopen jaren, met een gestage toename van de het aantal leerlingen in het VSO, zou doorzetten, dan zou er vrij snel een financieel kwetsbare situatie ontstaan.

Als het gaat om de baten, dan zijn we minder in 'control'. Dit komt met name door de onvoorspelbare en late berichtgeving over wijzigingen in bekostiging en het beschikbaar komen van extra middelen. Zoals later bij het financiële deel van het jaarverslag zal worden toegelicht, zijn de baten in 2022 met ongeveer Euro 1.200.000, - toegenomen. Ongeveer de helft van deze extra baten betreffen automatische afdrachten aan de V(S)O scholen. Gelukkig waren de gesprekken over een extra versnelde afbouw van de bovenmatige reserves al langer gaande, waardoor vrij snel kon worden overgegaan tot de verhoging het programma Agenda Passend Onderwijs. De extra baten in 2022 zijn daarmee als volgt in de jaarrekening terecht gekomen:

- Ca Euro 600.000, - aan automatische afdrachten aan de V(S)O scholen;
- Ca Euro 400.000, - verhoging Agenda Passend Onderwijs in kalenderjaar 2022;
- Ca Euro 200.000, - toegevoegd aan de reserves.

Het resultaat over het boekjaar 2022 laat een negatief resultaat zien van € 325.648 tegenover een begroot negatief resultaat van € 548.788.

2.4 Conclusie

Het jaar 2022 is een belangrijk jaar geweest voor het Samenwerkingsverband. In de overgang van planvorming naar realisatie zijn de eerste resultaten geboekt. Het dekkende netwerk in de regio is uitgebreid, het netwerk heeft veel aandacht gekregen en vrijwel alle plannen zijn volgens planning en begroting uitgevoerd. De eerste resultaten van het realiseren van inclusiever, thuisnabij onderwijs lijken zichtbaar te worden in een afnemend VSO-deelname percentage. Het is de kunst om van alle initiatieven te leren, op tijd bij te sturen en goed en data gedreven te monitoren of we op de goede weg zijn.

Verslag van de Raad van Toezicht

Het verslagjaar 2022 stond vooral in het teken van de totstandkoming van het Ondersteuningsplan 2022-2026. Dit meerjarig strategisch plan van het samenwerkingsverband beoogt het huidige onderwijs nog passender en inclusiever te maken. De raad van toezicht (RvT) heeft veel waardering voor de inzet van alle betrokkenen. De waardering betreft daarnaast zowel het ingerichte proces van de totstandkoming als de inhoudelijke vormgeving ervan. De RvT heeft door participatie (discussie over de mogelijkheden van inclusief onderwijs en strategische overwegingen), door waarneming (bestuurlijk en gesprek OPR) en gesprekken met de directeur-bestuurder een goed inzicht gekregen in het Ondersteuningsplan. Vervolgens is het plan goedgekeurd. Als grootste risico van de toekomstige koers wordt een mogelijke stijging van het deelnamepercentage voortgezet speciaal onderwijs gezien. Wanneer dat zou gebeuren, zijn er 6 scenario's beschikbaar die aan de RvT zijn voorgelegd. De inrichting van de plusvoorzieningen lijkt ondertussen naar wens te verlopen. Een verdere vertaling van het Ondersteuningsplan naar de praktijk verdient aandacht evenals verder inzicht in het niveau van de basisondersteuning op de verschillende scholen. De directeur-bestuurder zal hierover in gesprek gaan met de scholen en besturen.

Vormgeving Toezicht en Code goed bestuur

Vanaf april 2021 is er binnen het SWV VO Duin- en Bollenstreek (VO2803) gekozen voor een governancestructuur met een bestuur en een RvT. De acht schoolbesturen zijn vertegenwoordigd binnen de RvT. Aan de RvT is één onafhankelijk lid van buiten het SWV toegevoegd, deze neemt de positie in van onafhankelijk voorzitter. De bestuursfunctie wordt vormgegeven door de directeur-bestuurder. De leden van de RvT werken goed samen en voelen zich verantwoordelijk voor de opgaven van het SWV. Zo nodig zijn zij kritisch op elkaar en spreken elkaar aan wanneer er schoolbestuurlijke zaken op de achtergrond spelen en rolzuiverheid vereist is. De voorzitter heeft hierin vooral een stimulerende rol. Het functioneren van de onafhankelijk voorzitter dhr. Jo Willenborg is in 2022 geëvalueerd en heeft geleid tot het verlengen van de samenwerking van de RvT met de voorzitter voor een periode van drie jaar.

Code Goed Bestuur: Binnen de RvT en bij de directeur-bestuurder is in 2022 veel aandacht geweest voor de vervulling van de rollen conform de Code Goed Bestuur. Onder externe begeleiding is een toezichtskader, een reglement RvT, een reglement Auditcommissie, een reglement Remuneratiecommissie, een klokkenluidersregeling en een integriteitscode tot stand gekomen. Afgesproken is jaarlijks de opgestelde documenten te toetsen aan de praktijk. Om te komen tot een overzicht van meetbare en haalbare doelen is door de RvT gevraagd aan de directeur-bestuurder om daartoe een nadere uitwerking van het toetsingskader te ontwikkelen. Vanwege deze uitgebreide bespreking en de evaluatie van het functioneren van de voorzitter is afgezien van een zelfevaluatie. Een evaluatie van het functioneren van de RvT onder leiding van een externe is gepland voor 2023.

Gesprek inspectie: In 2022 bracht de onderwijsinspectie een bezoek aan het SWV. Naast de voldoende beoordeling op de standaarden en de vele complimenten voor het SWV, werd aan de RvT gevraagd om tot een aanscherping te komen van het toezicht op de doelmatigheid en de beschrijving van de effecten van dit toezicht. (Herstelopdracht BKA3) In deze jaarverslaggeving komt de RvT hier op terug.

Gesprek Ondersteuningsplanraad: De RvT heeft in 2022 gesproken met de Ondersteuningsplanraad (OPR). De OPR toonde zich tevreden over de wijze waarop het proces naar de totstandkoming van het Ondersteuningsplan was ingericht en de rol van de directeur-bestuurder hierin. Alle geledingen hebben de mogelijkheid gehad om hun bijdrage te leveren. De OPR staat achter de inhoud van het Ondersteuningsplan. De RvT toetste bij de OPR onder meer de praktijk van de plusvoorzieningen en stelde vast dat deze boven verwachting vorm krijgen. Zo zijn er begeleide terugplaatsingen naar het regulier onderwijs aan de orde.

Raad van Toezicht

Er hebben zich in de RvT in 2022 drie wisselingen voor gedaan. Annechien Verkade, Kees Vreugdenhill en Alan Turner vertrokken. Zij werden vervangen door Sabrina Bijvank, Dyane Brummelhuis en Kees Kloet. Daarmee waren alle besturen weer vertegenwoordigd in de RvT. De RvT is in het verslagjaar 2022 zes maal bijeengekomen. De leden van de RvT hebben geen ander belang bij de stichting SWV Duin- en Bollenstreek dan op grond van de uitoefening van hun rol in de raad. De RvT heeft geen schendingen van wettelijke voorschriften geconstateerd. Ook zijn er geen indicaties voor afwijkingen van de (governance) code Goed bestuur in het voortgezet onderwijs.

Voor wat betreft de nevenfuncties van de leden van de RvT wordt verwezen naar bijlage 1 van dit document. Voor wat betreft de eventuele vergoedingen aan de RvT wordt verwezen naar de WNT paragraaf van de jaarrekening.

Werkgeversfunctie

In de remuneratiecommissie hadden in 2022 zitting Annechien Verkade en vervolgens Dyane Brummelhuis, daarnaast de onafhankelijk voorzitter Jo Willenborg. De remuneratiecommissie heeft een beoordelingsgesprek en een voortgangsgesprek gevoerd met de directeur-bestuurder. Aan de directeur-bestuurder is een dienstverband voor onbepaalde tijd aangeboden en dat is na haar aanvaarding op 1 april 2022 ingegaan. De RvT heeft veel waardering voor de wijze waarop de directeur-bestuurder uitvoering geeft aan haar taken binnen het SWV. Met name over de totstandkoming van het Ondersteuningsplan is de RvT zeer lovend. Er is daarom aan de directeur-bestuurder een beloning toegekend. De bezoldiging inclusief overige arbeidsvoorwaarden van de directeur-bestuurder zijn vastgesteld in overeenstemming met de vigerende CAO Bestuurders VO en de Wet Normering Topinkomens. Daarnaast heeft met de directeur-bestuurder een eerste verkenning naar verdere professionalisering plaatsgevonden. Er wordt door de remuneratiecommissie nog onderzocht hoe het beloningsbeleid voor de directeur-bestuurder vorm kan krijgen.

Rechtmatige en doelmatige besteding van middelen

De auditcommissie, bestaande uit de leden Reinier van de Wal, tot medio 2022 Alan Turner en vervolgens Johan van der Plas heeft meerdere gesprekken gevoerd met de directeur-bestuurder over de besteding van de middelen. Via periodieke controlemomenten houdt de auditcommissie namens de RvT de vinger aan de pols ten aanzien van de rechtmatige en doelmatige besteding van de middelen. Met name zoals deze opgenomen zijn binnen de Agenda Passend Onderwijs (APO). Eveneens wordt gekeken naar de rechtmatige verwerving van de middelen. Zo nodig schuift dhr. P. Kruijssen (controller van het SWV) aan. In 2022 heeft de directeur-bestuurder in overleg met de RvT een managementrapportage nieuwe stijl ontwikkeld. Daarmee kan de besteding en de doelmatigheid van de APO-middelen binnen de verschillende programma's gevolgd worden. De managementrapportage is uitgebreider geworden en maakt het mogelijk om de ontwikkeling van het SWV op de standaarden van de onderwijsinspectie, de AVG, de Code Goed Bestuur, de samenwerking onderwijs en zorg en de opvolging van de bevindingen van de accountant te volgen. De RvT heeft nog wel de behoefte aan een samenvatting in een dashboard. Daarnaast wordt een kwaliteitsmonitor en een regioscan gebruikt om belangrijke kengetallen van het samenwerkingsverband te monitoren. Hierdoor is een systematische evaluatie van de doelmatigheid van het samenwerkingsverband door de RvT mogelijk. Zo nodig kan aan de directeur-bestuurder gevraagd worden om bij te sturen.

Het valt de RvT op, dat er jaarlijks scherp wordt begroot door de directeur-bestuurder, waarbij een inzet van de bovenmatige reserve is meegenomen in het te verwachten resultaat. Echter bij de realisatie wordt geconstateerd dat er toch een positief resultaat wordt geboekt. De verklaringen daarvoor liggen onder meer in onverwachte toekenningen vanuit de rijksoverheid en het trager verlopen van de totstandkoming van de plusvoorzieningen. Aan de directeur-bestuurder is gevraagd om een investeringsplan ten behoeve van een vermindering van de bovenmatige reserves te presenteren. In november 2022 keurt de RvT het meerjarig investeringsplan van de directeur-bestuurder met betrekking tot Programma 1 "De Agenda Passend Onderwijs", goed. De uitvoering van het plan zal tot een voldoende afname van de bovenmatige reserves leiden. Belangrijk daarbij is dat scholen de gelegenheid hebben om plannen voor meerjarig beleid te ontwikkelen. De verantwoording van resultaten en middelen vindt jaarlijks plaats.

De auditcommissie heeft de RvT onder meer geadviseerd ten aanzien van de managementrapportages, de inzet van het bovenmatig vermogen, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. De RvT heeft vanuit de toezichthoudende rol goedkeuring verleend aan de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven en deze toegelicht aan de RvT.

Andere onderwerpen die binnen de RvT besproken zijn waren het dekkend netwerk passend onderwijs, het ouder- en jeugdsteunpunt en het welbevinden van leerlingen en docenten. De aanwezige knel- en ontwikkelpunten binnen het samenwerkingsverband zijn naar mening van de RvT, adequaat opgepakt door de directeur-bestuurder.

Verslag van de Ondersteuningsplanraad

Inleiding

Dit document is het verslag van de activiteiten en onderwerpen van de ondersteuningsplanraad (OPR) van het samenwerkingsverband (SWV) V(S)O Duin- en Bollenstreek. Het verslag is een korte weergave van waar de OPR zich mee bezig heeft gehouden. De OPR kijkt met plezier terug op de positieve samenwerking met alle belanghebbenden. De OPR wil iedereen bedanken voor het vertrouwen en de ondersteuning bij onze werkzaamheden.

Over de OPR

De OPR adviseert het Samenwerkingsverband in haar beleid en heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan. Deze rol is per wet bepaald. De Ondersteuningsplanraad houdt daarbij de voortgang van het plan in de gaten, denkt mee over belangrijke thema's die te maken hebben met passend onderwijs en kijkt of de doelen worden behaald. De Ondersteuningsplanraad informeert op haar beurt weer de achterban.

Terugblik

27 september 2022 19.00 -21.00 uur, eerste uur met RvT

- We zijn dit jaar gestart met een contact moment met de Raad van toezicht. Vorig jaar is gestart met een nieuwe RvT. De samenwerking vanuit het SWV wordt als prettig ervaren. Dingen worden open besproken en er ligt een mooi ondersteuningsplan. Ook als OPR zijn we goed betrokken bij het hele proces van het ondersteuningsplan.
- Aandachtspunt zijn het aantal vacatures in de OPR. RvT gaat hier ook actie voor ondernemen.
- De OPR wil ook scholing volgen om te ontwikkelen. We willen in contact komen met andere samenwerkingsverbanden om kennis uit te wisselen.
- De inspectie komt langs bij het SWV. Leden van de OPR sluiten dan aan.

8 december 2022 19.00 -21.00 uur

- Er was contact gezocht door Dmitri met OPR Leiden. Maar hier is niet op gereageerd. Uitgezocht wordt of de interesse voor een (wederzijdse?) er nog is.
- Inspectiebezoek in het kader van het Stelselonderzoek is goed verlopen. De OPR heeft een vriendelijk en professioneel onderhoud gehad met de inspectie (zie ook vergadering 7 februari).
- Er gaat weer aandacht geschonken worden in de scholen aan de naamsbekendheid van de OPR. Doel is enerzijds ons functioneren onder de aandacht te brengen. Maar anderzijds ook de vacatures in te vullen;
- Wederom kwam de (verdere) professionalisering van de OPR aan de orde. Welke behoefte is er? Wat is hiervoor nodig? Is dit voor iedereen haalbaar? (geen inhoudelijke antwoorden, doorgeschoven).
- Annelen heeft ons weer bijgepraat over de SWV. Speciale aandacht voor de oprichting van een ambulante team en collegiale visitaties in de regio. Andere ambitie: gebundelde jeugdhulp op school.

7 februari 2023 19.00 - 21.00 (extra ingelaste vergadering)

- Bij het bespreken van de begroting komt naar voren dat de OPR hier haar rol nog beter in kan pakken. Dit is ook naar voren gekomen vanuit het inspectierapport.
- Inmiddels zijn de vacatures bijna allemaal opgevuld en hebben we sinds lange tijd bijna een voltallige OPR
- Thuiszitters problematiek wordt verder onder de loep genomen door het SWV. D.m.v. onderzoek kijken wat er ingezet kan worden om de circa 70 thuiszitters. Er wordt een team opgezet.
- Meer bekendheid geven aan het ouder- en jeugdsteunpunt van het SWV. Er worden flyers verspreid op diverse punten in de duin- en bollenstreek.

25 mei 2023 18.00 -21.00 uur

De laatste vergadering vindt plaats op een andere locatie, namelijk Nederzandt. We sluiten het jaar af met een diner.

- Bespreken jaarverslagen.
- Thuiszittersaanpak
- Thema voor themabijeenkomst voorstellen
- Stand van zaken extra voorzieningen.

Vooruitblik

- Het komende jaar hebben we voor het eerst in lange tijd een bijna voltallige OPR. We zullen ons de komende tijd gaan richten op:
  - Scholing van de OPR leden.
  - Meer zicht krijgen op de begroting.

Organisatie

Organisatie

De organisatie van het Samenwerkingsverband is 'lean & mean', zodat er zoveel mogelijk middelen naar de ondersteuning op de scholen gaat. Het Samenwerkingsverband werkt met een efficiënte en flexibele organisatie die zich richt op de kerntaken en functies van het Samenwerkingsverband. De kernorganisatie bestaat uit de directeur-bestuurder, beleidsregisseurs, coördinator Loket Passend Onderwijs, adviseurs Loket Passend Onderwijs, secretaris Commissie Arrangementen en Toelaatbaarheid en managementondersteuning. De controller, HR-adviseur, communicatieadviseur, FG-medewerker, deskundigen toelaatbaarheid, projectmedewerkers, projectleiders en de financiële en personele administratie worden extern ingehuurd of ingezet via detachering vanuit de aangesloten scholen. Incidenteel huren we ook andere externen in. De meeste projecten en de rol van projectleider vullen we bij voorkeur in met medewerkers vanuit de scholen of netwerkpartners in de regio, in plaats van externe inzet. Hierdoor blijft de kennis en ervaring zoveel als mogelijk behouden en bieden we medewerkers interessante (tijdelijke) uitdagingen.

Gevoerd personeelsbeleid, verzekeringen en voorzieningen

In 2021 is personeel in dienst getreden bij het samenwerkingsverband. Het personeelsbeleid is in 2022 verder vastgelegd in een personeelshandboek. Ieder halfjaar worden voortgangsgesprekken gevoerd met de personeelsleden, gericht op het huidige en toekomstige functioneren en ontwikkelpunten. Verzekeringen zijn afgesloten m.b.t. bedrijfsaansprakelijkheid, bestuurdersaansprakelijkheid (rekening houdend met de WBTR), een collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering, een ongevallenverzekering en een ziekteverzuimverzekering. Door deze verzekeringen en de geringe omvang van het personeelsbestand zal vanaf kalenderjaar 2024 een voorziening worden aangehouden in de begroting.

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking: voor het verslagjaar 2021 is deze categorie niet van toepassing.

Scholing en deskundigheidsbevordering van medewerkers van het Samenwerkingsverband heeft in 2022 plaatsgevonden door het bezoeken van informatiebijeenkomsten of seminars en in het geval van twee medewerkers volgen van een opleidingsprogramma.

De komende jaren verwachten wij met deze formatie en inrichting van de organisatie goed uit de voeten te kunnen. De functies zijn inmiddels vervuld met vaste medewerkers. Vacatures worden goed en tijdig ingevuld, zonedig met een overbrugging door tijdelijke medewerkers. De huidige personeelsleden hebben nog veel ontwikkelpotentieel. Als team en organisatie zijn we stabiel en maken we grote professionaliseringslagen.

Huisvesting

De kantoorruimte van het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek was sinds 2020 gevestigd in het Vakcollege Rijnmond in Katwijk. Vervolgens is het Samenwerkingsverband per 1 maart 2021 gevestigd in de KTS Teylingen te Voorhout. Per 1 augustus 2022 is het Samenwerkingsverband verhuist naar Yuverta in Rijnsburg. De huisvesting op een schoollocatie heeft voordelen. Het Samenwerkingsverband zit daarmee dicht op de scholen en de leerlingen waar we het allemaal voor doen. Door iedere keer in een andere school gehuisvest te zijn zien we de grote variëteit in scholen en leerlingen. Door de periodieke wisseling ontstaat ook niet het ontorechte beeld dat we vooral aan één school verbonden zijn. Hopelijk lukt het om de huisvesting de komende jaren op deze wijze in te vullen.

Investeringsbeleid

De investeringen van het samenwerkingsverband blijven beperkt tot aanschaf en vervanging van inventaris en ICT-hardware voor de medewerkers van het samenwerkingsverband en hiervoor is geen investeringsbeleid opgesteld.

Gevoerde beleid over de beheersing van uitkeringen na ontslag.

Na een gemaakte afweging, samen met de controller en het administratiekantoor, zijn deze risico's als laag en daarmee te dragen ingeschat. Als in de toekomst ingeschat wordt dat dit risico wel gaat spelen, zal er alsnog een voorziening worden getroffen.

Het Directeurenoverleg

Het Directeurenoverleg wordt gevormd door de afvaardiging van één directielid per aangesloten schoollocatie en de directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband. De activiteiten zijn gericht op het ontwikkelen, voorbereiden en uitvoeren van inhoudelijk beleid van de stichting en kent specifiek tot taak: het zorgdragen voor het uitvoeren van het Ondersteuningsplan binnen de eigen schoolorganisatie en ook het nakomen van in dat kader genomen besluiten en gemaakte afspraken. Het Scholenoverleg fungeert ook als netwerk voor wederzijdse informatie- en gedachtenuitwisseling. De directeur-bestuurder zit het Scholenoverleg voor.

Toelaatbaarheid, toelating en commissies van het Samenwerkingsverband

Het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek is verantwoordelijk voor het beoordelen en afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) voor leerlingen voor het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs (PrO). Wanneer voor een leerling VSO of PrO wordt overwogen, dan dient het bestuur van de school voor het voortgezet speciaal onderwijs of het praktijkonderwijs een aanvraag voor toelaatbaarheid in bij het bestuur van het Samenwerkingsverband. In de bijlagen vindt u het jaarverslag van de commissie die adviseert over de toelaatbaarheid.

Er is in 2022 geen bezwaar bij het Samenwerkingsverband binnengekomen t.a.v. de beoordeling en afgifte van een toelaatbaarheidsverklaring.

Ondersteuningsplanraad (OPR) en horizontale dialoog

Het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek heeft een Ondersteuningsplanraad (OPR). De Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS) is hierop van toepassing. De (G)MR-en of Ondernemingsraad van de afzonderlijke schoolbesturen vaardigen leden af voor de OPR. De OPR heeft 14 zetels. Eind 2022 was er sprake van 1 vacature. De twee vacatures van Yuverta zijn niet meer ingevuld, gezien het aanstaande vertrek van dit schoolbestuur uit de regio.

Een voorbeeld van een horizontale dialoog is het overleg met de aangrenzende samenwerkingsverbanden, zoals het SWV PO Duin- en Bollenstreek en de SWV V(S)O Leiden, Amstelland en de Meerlanden, Zuid-Kennemerland en Midden-Holland en Rijnstreek. De onderlinge contacten zijn geïntensiveerd, waardoor er veel voordeel wordt behaald. Veel beleid wordt onderling afgestemd, taken worden onderling verdeeld (bijvoorbeeld bovenregionale projecten of activiteiten rondom het in te richten Ouder- en Jeugdsteunpunt) en onderzoeken (zoals het onderzoek naar de leerlingenstromen) worden gezamenlijk opgepakt. Ook worden medewerkers nog wel eens gedetacheerd of (tijdelijk) uitgewisseld. Veel vraagstukken en dilemma's zijn vergelijkbaar en het bereiken van synergie is niet alleen efficiënt, het komt de kwaliteit van de samenwerkingsverbanden ten goede.

Onderzoek en kwaliteitsbeleid

Het Samenwerkingsverband verzamelt kengetallen, analyseert deze, benoemt actiepunten en zet die overeenkomstig in. Het Swv heeft in 2021 en in 2022 een regioscan laten uitvoeren met een nadere analyse van en inzicht in de doelgroep, de in- en doorstroom, het aandeel hierin vanuit de verschillende gemeenten in de Duin- en Bollenstreek, de toekomstige stroom vanuit het PO, etc. Zoals beschreven in het Ondersteuningsplan '22-'26 zal deze regioscan jaarlijks worden geactualiseerd en ook verbreed naar aangrenzende regio's.

In 2022 is een start gemaakt met het systematisch in kaart brengen van de basisondersteuning op de scholen. Deze basisondersteuning wordt per school in kaart gebracht. Deze informatie wordt gebruikt in de gesprekken met de scholen. Daarnaast vormt het voor het Samenwerkingsverband bruikbare informatie om de komende jaren op samenwerkingsverband niveau te constateren hoe het ervoor staat voor wat betreft de basisondersteuning.

De Agenda Passend Onderwijs kent al jaren een strakke PDCA cyclus, waarbij per school de beschikbare middelen voor passend onderwijs doelmatig worden ingezet en verantwoord. De scholen maken plannen binnen de kaders van het Ondersteuningsplan en leggen daarover tussentijds en achteraf verantwoording af. De komende periode zien we toe op meer SMART geformuleerde plannen.

In de komende jaren rapporteren we als samenwerkingsverband op regioniveau. Dit levert een integraal en samenhangend beeld op, aan de hand van de verschillende kwaliteitsinstrumenten die we hanteren (visitaties, meting basisondersteuning, agenda passend onderwijs, regioscan etc).

Internationalisering

Het Samenwerkingsverband heeft in 2022 niet deelgenomen aan internationaliseringsactiviteiten. Gelet op de aard en taak van de werkzaamheden van het Samenwerkingsverband zal deelname aan internationalisering beperkt blijven tot eventuele deelname aan studiereizen naar het buitenland om kennis op te doen over de organisatie en vormgeving van ondersteuning aan leerlingen.

Financiële zaken

6.1 Financiële gang van zaken in 2022

Het resultaat over het boekjaar 2022 laat een negatief resultaat zien van € 325.648, - tegenover een begroot negatief resultaat van € 548.788, -.

Staat van baten en lasten

(in euro's x 1.000)	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021	Vershil t.o.v. Begroting	Vershil t.o.v. 2021
Rijksbijdragen	13.685	12.560	12.509	1.125	1.176
Overige overheidsbijdragen	0	0	0	0	0
Overige baten	96	10	26	86	70
Totaal baten	13.780	12.570	12.535	1.220	1.245
Personeelslasten	739	653	511	-86	-228
Afschrijvingen	6	3	4	-3	-2
Huisvestingslasten	15	7	11	-8	-4
Overige lasten	282	169	230	-113	-52
Doorbetalingen aan schoolbesturen	13.071	12.276	11.792	-796	-1.279
Totaal lasten	14.113	13.108	12.548	-1.005	-1.565
Saldo baten en lasten	-332	-549	-13	217	-319
Financiële baten en lasten	7	0	-17	7	24
Totaal resultaat	-325	-539	-30	214	295

De voorgeschreven presentatie van de cijfers in de jaarrekening biedt weinig inzicht in de beleidsmatige uitwerking van het ondersteuningsplan naar de financiële consequenties. Daarom wordt voor de interne beleidscyclus gewerkt met een programmabegroting. Hiermee kan een directe relatie worden gelegd tussen beleid en financiën, zodat de meerjarenbegroting logisch voortvloeit uit het ondersteuningsplan. De vertaling van de cijfers geeft het volgende beeld:

Begroting vs realisatie 2022	Begroting	Realisatie	Verschil
Baten			
<i>rijksbijdragen</i>	12.501.199	13.626.272	1.125.073
<i>overige baten</i>	0	0	0
<i>geormerkte baten programma's</i>	68.500	154.071	85.571
Totale baten	12.569.699	13.780.343	1.210.644
afdracht PRO	1.028.583	1.042.712	-14.129
Afdracht VSO	4.898.980	5.469.752	-570.772
Afdracht VSO peildatum onderst. Bek.	76.825	138.166	-61.341
Afdracht VSO peildatum basis Bek.	55.057	0	55.057
Totaal afdrachten	6.059.445	6.650.630	-591.185
Lasten			
Programma 1 Passend onderwijs op de scholen	1.262.479	1.653.375	-390.896
Programma 2 Opting out LWOO	4.073.432	4.068.068	5.364
Programma 3 Informeren, arrangeren en verwijzen	332.157	309.853	22.304
Programma 4 Innovatie dekkend netwerk, pilots en project	897.060	917.624	-20.564
Programma 5 Werkorganisatie SWV Duin- en Bollenstreek	445.766	464.985	-19.219
Programma 6 Inzet bovenmatige reserves	38.148	41.457	-3.309
Totale lasten programma's	7.049.042	7.455.362	-406.320
Resultaat	-538.788	-325.649	213.139

Rijksbijdragen en afdrachten

Sinds het opstellen van de begroting zijn de volgende aanpassingen bekend geworden:

- Aanpassing bekostiging zware ondersteuning 2022-2023;
- Aanpassing basisbekostiging overdracht op peildatum 2022-2023;
- Aanpassing aantal nieuwkomers 29 (begroot 0);
- Aanpassing aantal VAVO-leerlingen 20 (begroot 25);
- Aanpassing aantal leerlingen groeibekostiging per 1-2-2022: 3-0-1 (begroot: 6-0-0);
- NPO-middelen 2022-2023, per leerling PrO € 237,37;
- Aanpassing bekostiging en afdrachten lwoo en PrO;
- Aanpassing budget lichte ondersteuning 2022;
- Aanpassing baten en afdrachten zware ondersteuning 2021-2022 en 2022-2023;

Deze punten hebben per saldo een positief effect op het resultaat 2022 van € 533.888.

De overige baten zijn € 85.571 hoger dan begroot doordat er wegens onterecht betaalde ondersteuningsbekostiging over de periode 1-8-2017 t/m 31-7-2019 een bedrag van € 34.643 is ontvangen van de prof. Dr. Gunningschool. Het restant betreft kosten die zijn doorbelast aan het samenwerkingsverband Leiden voor inzet van een medewerker in een project.

Programma's

De programma's met een verschil > € 20.000 worden toegelicht.

Programma 1 – Passend onderwijs op de scholen

Op dit programma is € 390.896 meer uitgegeven dan begroot. Dit komt door een aanvullende uitkering aan de scholen voor in totaal € 400.000. Dit aanvullende bedrag wordt meegenomen in de voor dit programma gebruikelijke PDCA-cyclus, waarbij de scholen vooraf, tussentijds en achteraf verantwoording afleggen over de besteding van de deze middelen aan de Agenda Passend Onderwijs. Aandachtspunt hierbij wel is dat de extra middelen APO zijn toegekend voor het kalenderjaar 2022 in plaats van het gebruikelijke schooljaar.

Programma 3 – Informeren, arrangeren en verwijzen

Aan dit programma is € 22.304 minder uitgegeven dan begroot. Het verschil wordt grotendeels veroorzaakt door lagere personele lasten dan begroot.

Programma 4 – Innovatie dekkend netwerk, pilots en projecten

Aan de VO+ voorzieningen is € 20.564 meer uitgegeven dan begroot.

Samenvatting balans per 31 december 2022

De balans per 31 december 2022 is in onderstaande tabel weergegeven.

Balans (in euro's x 1.000)	31-12-2022	31-12-2021	Vershil
Activa			
Materiele vaste activa	23	24	-1
Vorderingen	316	294	22
Liquide middelen	1.563	2.023	-460
Totaal vlottende activa	1.902	2.341	-439
Totaal activa			
Passiva			
Eigen vermogen	1.667	1.993	-326
Voorzieningen	0	0	0
Kortlopende schulden	235	348	-114
Totaal passiva	1.902	2.341	-439

De materiele vaste activa nemen met € 4.000 af ten opzichte van 2021 door een toename als gevolg van investeringen in ICT en een afname van € 6.000 als gevolg van afschrijvingen.

Doordat in 2022 verhuurd is naar een nieuw huurpand zijn de betaalde waarborgsommen € 1.900 hoger in 2022 dan in 2021. De verhuurder vraagt een hogere waarborgsom.

De vorderingen zijn met € 22.000 toegenomen ten opzichte van 2021. Deze toename is het gevolg van een toename in de vooruitbetaalde posten. Voor een aantal arrangementen zijn al bedragen overgemaakt die ook betrekking hebben op 2023. De overige vorderingen zijn toegenomen door nog te ontvangen rente schatkistbankieren en een vordering op SWV Leiden.

De liquide middelen nemen met € 460.000 af. Een negatief effect op de liquiditeit heeft het resultaat een toename van de vorderingen en een afname van de kortlopende schulden. Zie hiervoor ook het kasstroomoverzicht.

Het eigen vermogen daalt als gevolg van het negatieve exploitatieresultaat.

De kortlopende schulden zijn € 114.000 lager dan ultimo 2021. De reden hiervan is o.a. het in 2022 uitbetalen van een deel van de middelen (€ 74.000) voor de scholen die betrekking hadden op 2021. Verder zijn de overige kortlopende schulden € 25.000 lager dan in 2021.

Financiële positie en kengetallen

Aan de hand van de balans per 31 december 2022, de staat van baten en lasten 2022, de begroting 2022 en het meerjarenperspectief 2023-2026 zijn de volgende kengetallen berekend:

Kengetallen	2022-R	2023	2024	2025	2026	sign. Waarde
Rentabiliteit	-2,36%	-6,73%	-0,26%	-0,09%	0,93%	n.v.t.
Weerstandsvermogen	12,1%	5,5%	5,4%	5,4%	6,4%	5,0%
Liquiditeit	8,0	4,1	3,9	3,9	4,4	0,75
Solvabiliteit	87,7%	76,1%	75,3%	75,0%	77,8%	30,0%
Signaleringswaarde 3,5%	482.312	478.777	460.761	453.690	452.168	3,5% baten

Toelichting op de kengetallen:

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding weer tussen enerzijds het eigen vermogen en anderzijds het totaal vermogen. Het is een maatstaf voor de mate waarin de organisatie in staat is aan de betalingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen. Het solvabiliteitskengetal is gedefinieerd als (eigen vermogen/ totaal vermogen).

De organisatie is in voldoende mate in staat om aan de betalingsverplichtingen op de lange termijn te voldoen.

Rentabiliteit

Dit kengetal geeft weer in hoeverre de organisatie in het boekjaar met een sluitende exploitatie heeft gewerkt (mate van 'winstgevendheid'). Het geeft de verhouding weer tussen enerzijds het exploitatieresultaat en anderzijds de totale baten van dat jaar.

Voor 2022 is sprake van een negatief exploitatieresultaat en dus van een negatieve rentabiliteit. De negatieve rentabiliteit voor 2022 was begroot.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de graadmeter voor de mate waarin een bestuur zich een tekort in de exploitatie kan permitteren in relatie tot de opgebouwde reserves. Het geeft de verhouding weer tussen enerzijds het eigen vermogen en anderzijds de totale baten van dat jaar. Het weerstandsvermogen is met 12,1% ruim voldoende. Na een risicoanalyse is het gewenste weerstandsvermogen vastgesteld op € 500.000,

Liquiditeit

De liquiditeit geeft de verhouding weer tussen enerzijds de liquide middelen en de kortlopende vorderingen en anderzijds de kortlopende verplichtingen. Het is een maatstaf in hoeverre de organisatie in staat is aan haar betalingsverplichtingen op de korte termijn te voldoen.

De organisatie is met een liquiditeitsratio van 8,3 in voldoende mate in staat om aan de betalingsverplichtingen op korte termijn te voldoen.

6.2 Treasury

In 2016 is een treasurywet opgesteld welke voldoet aan de Regeling Beleggen en Belenen voor onderwijsinstellingen van het ministerie van OCW. Liquide middelen welke niet direct nodig zijn voor de directe bedrijfsvoering worden op de reguliere bank- en spaarrekeningen aangehouden. De

financiële baten op deze rekeningen zijn gezien de lage rentestand zeer beperkt. In vergelijking met het vorige boekjaar hebben er geen veranderingen plaatsgevonden.

Het samenwerkingsverband in de loop van 2021 overgestapt op schatkistbankieren. Bij schatkistbankieren worden de financiële middelen aangehouden bij het ministerie van Financiën.

De liquide middelen zijn in 2022 afgenomen ten opzichte van 2021 vanwege onder andere het negatieve resultaat. Voor een nadere analyse verwijzen wij naar het kasstroomoverzicht.

6.3 Continuïteitsparagraaf

De Regeling jaarverslaggeving onderwijs stelt onder andere de opname van een zogeheten 'continuïteitsparagraaf' in het jaarverslag verplicht. In het jaarverslag dient gerapporteerd te worden over het financiële beleid en de verwachte effecten daarvan in de drie verslagjaren volgend op het verslagjaar. Dit betreft:

- Kengetallen (personeel per categorie en leerlingenaantallen);
- Balansramingen;
- Ramingen van staat van baten en lasten;
- Toelichtingen op deze onderdelen.

Daarnaast dient er te worden gerapporteerd over de aanwezigheid en de werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem en de belangrijkste risico's en onzekerheden. Ook dient het toezichthoudend orgaan verslag te doen over de wijze waarop zij het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en de financiële problematiek.

Leerlingen

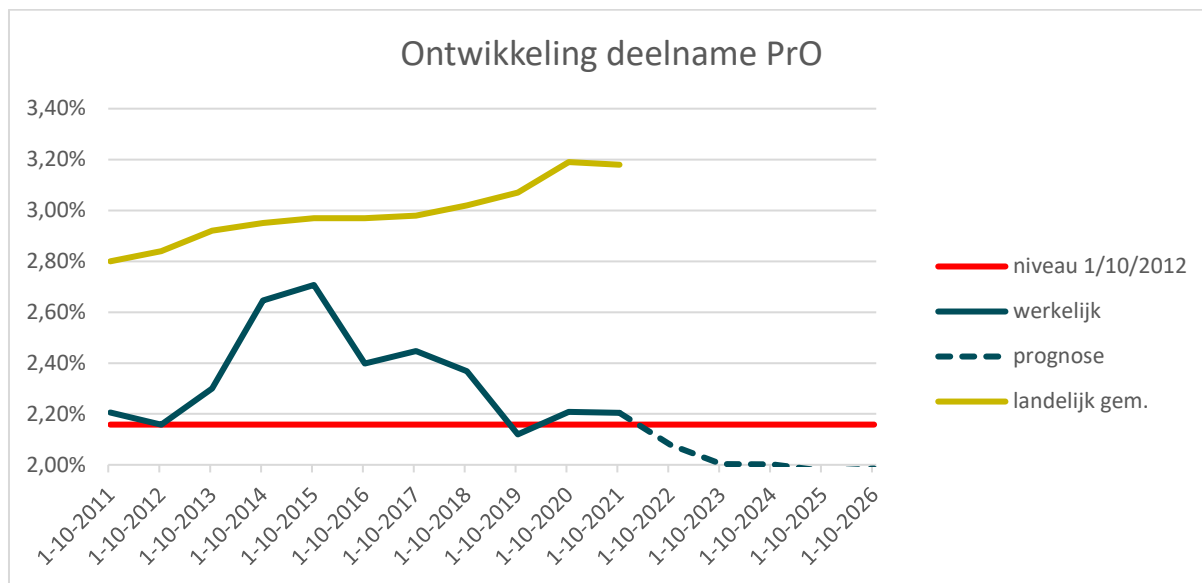
Bij de vastgestelde meerjarenbegroting is uitgegaan van de volgende leerling prognoses:

Leerlingen en deelnamepercentages op teldatum						
Leerlingen VO	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025	1-10-2026
VO overige	9.362	9.330	9.195	9.054	9.026	9.036
leerlingen LWOO	0	0	0	0	0	0
leerlingen PRO	211	198	188	185	182	183
Totaal VO	9.573	9.528	9.383	9.239	9.208	9.219
Leerlingen VSO	1-10-2021	1-2-2022	1-2-2023	1-2-2024	1-2-2025	1-2-2026
categorie 1 (laag)	346	336	321	310	299	288
categorie 2 (midden)	18	18	18	18	18	18
categorie 3 (hoog)	24	25	24	24	24	24
Totaal VSO	388	379	363	352	341	330
Deelnamepercentages	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025	1-10-2026
LWOO	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
PrO	2,20%	2,08%	2,00%	2,00%	1,98%	1,99%
VSO	4,05%	3,98%	3,87%	3,81%	3,70%	3,58%

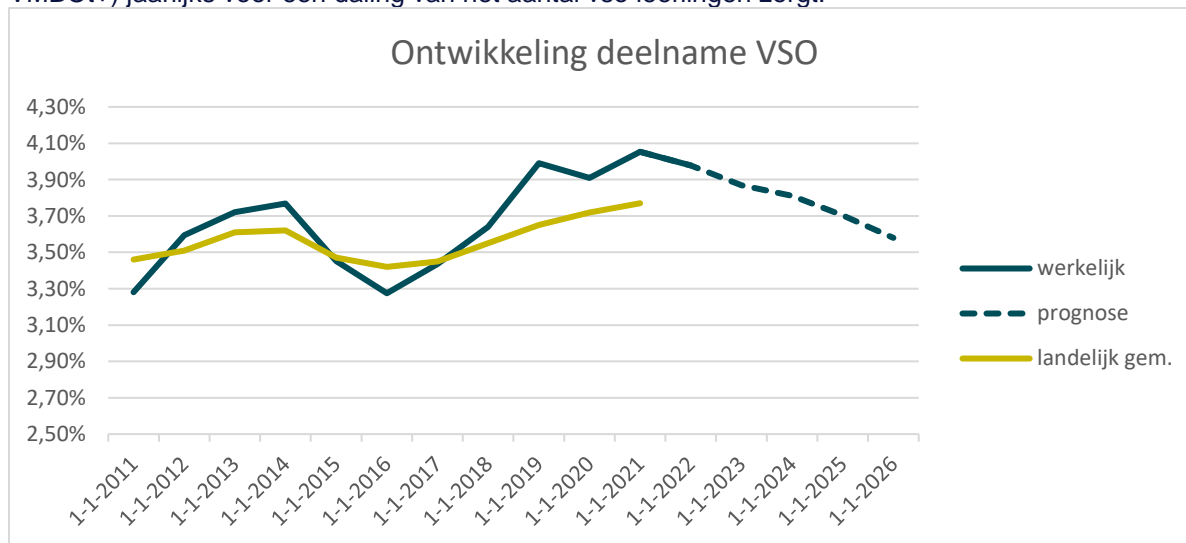
Een belangrijk gegeven bij het opstellen van de meerjarenbegroting is de verwachte ontwikkeling van de leerlingaantallen. In de berekeningen zijn de aantallen conform de opgave van de scholen.

De beperkte historische data vanaf de invoering passend onderwijs en de gewijzigde procedures en criteria voor toelaatbaarheidsbepaling VSO per 1 augustus 2014 maken dat ook deze aannames als indicatief beschouwd dienen te worden. Op basis van de prognoses valt te zien dat er sprake is van een daling van het totaal aantal leerlingen in het Samenwerkingsverband.

Voor PrO wordt verwacht dat het leerlingenaantal gaat dalen. Voor LWOO is vanaf 1 januari 2018 een vorm van populatiebepoortiging ingezet in samenhang met de bepoortiging voor PrO en ISK. Hierdoor wordt voor deze doelgroepen volledige kostenbeheersing bereikt.

Voor het VSO wordt er de komende jaren een krimp van het aantal leerlingen nagestreefd. Uitgangspunt is dat de maatregelen zoals de vo+ voorzieningen (PRO+, VMBO-basiskader+, H/V+ en VMBOt+) jaarlijks voor een daling van het aantal vso leerlingen zorgt.

Personele bezetting

Het samenwerkingsverband heeft sinds 2021 personeel in dienst. De personele lasten betreffen daarnaast de gedetacheerde kosten voor de inhuur van personeel.

Functie	2022	2023	2024	2025	2026
Directeur	0,75	0,8	0,8	0,8	0,8
Onderwijzend personeel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overig personeel	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Totaal	5,25	5,3	5,3	5,3	5,3

6.4 Financiën meerjarenoverzichten

Meerjarenbegroting 2023-2026

Voor het jaar 2023 wordt een tekort verwacht. Dit kan enerzijds worden toegeschreven doordat tijdelijk meer toegekend wordt aan 'passend onderwijs op de scholen' en de inzet van bovenmatige reserves. Het tekort van 2023 kan bijna volledig worden toegeschreven aan de inzet van de bovenmatige reserves. Vanaf 2023 zorgt een daling van de leerlingenaantallen vo tot lagere baten. Naast een meerjarenbegroting o.b.v. RJO is ook de meerjarenprogrammabegroting toegevoegd.

Meerjarenbegroting RJO	2022-R	2023	2024	2025	2026
Baten					
Rijksbijdragen	13.684.772	13.645.331	13.164.602	12.962.566	12.919.072
Overige overheidsbijdragen en subsidies	0	0	0	0	0
Overige baten	95.571	34.000	0	0	0
Totaal baten	13.780.343	13.679.331	13.164.602	12.962.566	12.919.072
Lasten					
Personele lasten	738.573	744.596	656.412	626.412	626.412
Afschrijvingen	6.371	6.696	6.696	6.696	3.222
Huisvestingslasten	14.929	20.655	20.655	20.655	20.655
Overige instellingslasten	281.709	158.123	158.123	158.123	158.123
Doorbetalingen aan schoolbesturen	13.071.050	13.669.468	12.356.423	12.161.925	11.990.932
Totale lasten	14.112.632	14.599.538	13.198.309	12.973.811	12.799.344
Saldo baten en lasten	-332.289	-920.207	-33.707	-11.245	119.728
Financiële baten en lasten	6.641	0	0	0	0
Resultaat	-325.648	-920.207	-33.707	-11.245	119.728

Meerjarenbegroting	2022-R	2023	2024	2025	2026
Baten					
<i>rijksbijdragen</i>	13.626.272	13.645.331	13.164.602	12.962.566	12.919.072
<i>overige baten</i>	0	0	0	0	0
<i>geoormerkte baten programma's</i>	154.071	34.000	0	0	0
Totale baten	13.780.343	13.679.331	13.164.602	12.962.566	12.919.072
afdracht LWOO	0	0	0	0	0
afdracht PrO	1.042.712	1.065.667	975.273	959.710	944.147
afdracht VSO	5.607.918	5.532.599	5.307.312	5.162.865	5.018.419
Totale afdrachten	6.650.630	6.598.266	6.282.585	6.122.575	5.962.566
Lasten					
Programma 1 Passend onderwijs op de scholen	1.653.375	1.825.904	986.058	972.300	962.608
Programma 2 Opting out LWOO	4.068.068	4.302.173	4.126.237	4.063.508	4.062.216
Programma 3 Informeren, arrangeren en verwijzen	309.853	370.947	370.947	370.947	370.947
Programma 4 Innovatie dekkend netwerk, pilots en pro	917.624	1.009.125	991.542	1.003.542	1.003.542
Programma 5 Werkorganisatie SWV Duin- en Bollenstr	464.985	440.939	440.939	440.939	437.465
Programma 6 Inzet bovenmatige reserves	41.457	52.184	0	0	0
Totale lasten	7.455.362	8.001.272	6.915.724	6.851.236	6.836.779
Resultaat	-325.649	-920.207	-33.707	-11.245	119.728

Toelichting resultaten

Voor de jaren 2022 en 2023 wordt een tekort verwacht. Dit kan enerzijds worden toegeschreven doordat meer toegekend wordt aan 'passend onderwijs op de scholen' en de inzet van bovenmatige reserves. Vanaf 2023 zorgt een daling van de leerlingenaantallen VO tot lagere baten en zorgt de verwachte afname van het aantal VSO-leerlingen voor lagere afdrachten.

Meerjarenbalans

De meerjarenbegroting leidt tot onderstaande meerjarenbalans.

Balans per ultimo	2022-R	2023	2024	2025	2026
Activa					
Materiële vaste activa	22.676	22.676	22.676	22.676	22.676
Vorderingen	315.807	315.807	315.807	315.807	315.807
Liquide middelen	1.563.226	643.019	609.312	598.067	717.795
Totaal activa	1.901.709	981.502	947.795	936.550	1.056.278
Passiva					
Eigen vermogen	1.667.270	747.063	713.356	702.111	821.839
Voorzieningen	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	234.439	234.439	234.439	234.439	234.439
Totaal passiva	1.901.709	981.502	947.795	936.550	1.056.278

In de meerjarenbalans zijn de resultaten toegevoegd aan de liquide middelen en het eigen vermogen. De overige balansposten zijn moeilijk te voorspellen en worden daarom constant verondersteld. Voor de jaren 2023 t/m 2026 zijn geen uitbreidingsinvesteringen opgenomen in de meerjarenbegroting.

6.5 Eigen vermogen en inzet bovenmatige reserves

Na de evaluatie van passend onderwijs werd de maatschappelijke roep om afbouw van het weerstandsvermogen op het SWV steeds sterker. In december 2020 leidde dit tot de M23-maatregel van minister Slob. De sector heeft een gezamenlijk plan opgesteld voor de afbouw van de reserves van alle samenwerkingsverbanden.

- Signaleringswaarde 3,5 % € 482.312
- Realisatie vermogen 2021 € 1.992.918
- Realisatie vermogen 2022 € 1.667.270

Onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van het bovenmatige eigen vermogen waarbij rekening is gehouden met de in programma 1, 4 en 6 opgenomen investeringsbedragen voor de inzet van de bovenmatige reserves, zoals beschreven in het Ondersteuningsplan 2023-2026.

	2022-R	2023	2024	2025	2026
resultaat	-325.649	-920.207	-33.707	-11.245	119.728
vermogen	1.667.269	747.062	713.355	702.110	821.838
Risicobuffer	500.000	500.000	500.000	500.001	500.002
Signaleringswaarde	439.939	478.777	460.761	453.690	452.168
Bovenmatige reserve	1.227.330	268.285	252.594	248.421	369.671

In bovenstaande tabel is opgenomen het gerealiseerde resultaat 2022, de begrote resultaten 2023 t/m 2027 en de consequenties voor het vermogen in de huidige meerjarenbegroting. Doordat het gerealiseerde resultaat in 2022 hoger uitvalt dan begroot, dreigt het vermogen onvoldoende afgebouwd te worden om te voldoen aan de voorwaarde om geen bovenmatig eigen vermogen te hebben ultimo 2023. Dit komt met name omdat de baten aanzienlijk hoger uitvielen dan begroot.

In de rapportage van september 2022 is geconstateerd dat het resultaat positiever zal uitvallen dan verwacht doordat met name de indexatie vanuit de overheid hoger uitviel dan de proactieve indexatie in de begroting 2022. Aan scholen is vanwege deze indexatie een aanvullende uitkering gedaan van € 405.000 Programma 1 Agenda Passend Onderwijs. Scholen dienen deze aanvullende uitkering mee te nemen in de plannen en verantwoording richting het samenwerkingsverband.

In de begroting 2023 is besproken hoe het beoogde negatieve resultaat van € -920.207 in dat jaar behaald kan worden. Door het voornemen tot generieke korting door de minister in februari 2023, moet dit mogelijk aangepast worden. In september verwachten we meer duidelijkheid over een eventuele generieke korting. Mogelijk dat we dan een aangepaste begroting opstellen.

6.6 Interne risicobeheersings- en controlesysteem

De interne beheersing en controle wordt systematisch uitgevoerd in afstemming met administratiekantoor Adequatum. Facturen worden digitaal verwerkt door de financiële administratie van zowel Adequatum als van het samenwerkingsverband zelf en geaccordeerd door de bestuurder. Het bestuur verzorgt i.s.m. de controller van Infinite vanaf 2021 kwartaalrapportages en de financiële jaarrapportages waarmee goed zicht gehouden wordt op de realisatie van de begroting. Waar nodig kan tijdig bijgestuurd worden. De Raad van toezicht en de ondersteuningsplanraad (OPR) dienen goedkeuring te geven aan voorstellingen voor aanzienlijke beleidswijzigingen.

In 2022 is gezamenlijk met het administratiekantoor Adequatum een verplichtingenadministratie ingericht. Met deze verplichtingenadministratie ontstaat beter zicht op toekomstige lasten en kan beter zicht worden gehouden op de realisatie van de begroting.

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem moet de realisatie van doelstellingen bewaken, de financiële verslaggeving betrouwbaar doen zijn en wet- en regelgeving doen naleven.

Daarnaast is het belangrijk om beter zicht te krijgen op de baten. Het proactief indexeren helpt hierbij evenals het tussentijds doorrekenen van gewijzigde baten, zodat een eventueel positief resultaat in het lopende kalenderjaar kan worden besteed aan een verhoging van de (indexering van de) doorbetalingen aan de scholen.

Het interne risicobeheersings- en controlesysteem van het samenwerkingsverband bestaat uit:

- De planning- en controlecyclus: ten minste éénmaal in de vier jaar wordt het ondersteuningsplan opgesteld en afgestemd met belanghebbenden. Op basis van het ondersteuningsplan en relevante financiële ontwikkelingen wordt jaarlijks een begroting opgesteld. De realisatie van de financiële en personele doelstellingen wordt gemonitord met rapportages op voornoemde vlakken. De rapportages worden voorgelegd aan de toezichthouder en indien nodig gebruikt om bij te sturen gedurende het jaar. Jaarlijks wordt voor 1 juli verslag gedaan van de activiteiten in het voorgaande jaar met het jaarverslag.
- Periodieke risicoanalyses: de organisatie heeft een risicoanalyse opgesteld. Deze zal als onderdeel van de beheersingscyclus tweejaarlijks geactualiseerd worden. In 2021 is een evaluatie van deze risicoanalyse uitgevoerd in combinatie met het nieuw op te stellen ondersteuningsplan. In de komende planperiode zal een grondige risicoanalyse worden uitgevoerd.

Op basis van een risicoanalyse is geconcludeerd dat de risico's van het samenwerkingsverband beperkt zijn. De grootste vraagtekens betreffen:

- Generieke korting samenwerkingsverbanden.
Naar aanleiding van een in ruime meerderheid aangenomen motie in de Tweede Kamer heeft de minister in februari 2023 bekend gemaakt over te gaan tot een generieke korting van alle samenwerkingsverbanden. Op basis van de stand van de bovenmatige reserves, na 1 juni 2023 bekend, zal in de zomer van 2023 worden overgegaan tot een generieke korting. De samenwerkingsverbanden die per 31-12-2022 geen bovenmatige reserve op de balans hebben staan, ontvangen tegelijk met de korting een compensatie. Naar aanleiding van de motie is de afweging gemaakt om eind 2022 over te gaan tot een extra uitkering aan de scholen. Dit zou echter geen doelmatige besteding van de middelen zou zijn en het 'probleem' van de bovenmatige reserves feitelijk verschuiven naar de schoolbesturen. Besloten is om vast te houden aan het eerdere besluit om programma 1 de Agenda Passend Onderwijs, met onderliggende PDCA cyclus, te verhogen met het bedrag ter hoogte van de bovenmatige reserve. Hierdoor worden de financiële middelen aantoonbaar besteed aan Passend Onderwijs op de scholen, binnen de kaders van het Ondersteuningsplan én binnen de periode die was afgesproken voor de afbouw van de bovenmatige reserves.
- Financieel risico onvoorspelbaarheid leerlinggegevens.
Het feit dat er geen eenduidige gegevens beschikbaar zijn over het verwacht totaal aantal leerlingen waarvoor het samenwerkingsverband bekostiging zal ontvangen. Vanaf 2017 is zichtbaar dat het totaal aantal leerlingen daalt maar dat het aantal VSO-leerlingen stijgt. Dit betekent vermindering van de inkomsten en hogere uitgaven. De krimp van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs is de komende jaren ongeveer 0,75% per jaar. Dit betekent dat de inkomsten zullen dalen. Daarnaast wordt geconstateerd dat het aantal leerlingen met een ondersteuningsvraag tot nu toe nog steeds toeneemt.

Om de groei van het aantal vso leerlingen om te buigen kiest het samenwerkingsverband ervoor om gebruik te maken van bestaande en nieuw op te richten VO+ voorzieningen (PRO+, vmbo basiskader+, havo/vwo+ en vmbo-tt). De ontwikkeling van het aantal vso leerlingen wordt nauwkeurig gevolgd via monitoring.

- **Financieel risico stijging VSO deelname %.**
De redenen van de stijging van het VSO deelname percentage van de afgelopen jaren kon onvoldoende gefundeerd verklaard worden. Kwam het omdat scholen beter signaleren dan elders, of doordat de verwijzing in het primair onderwijs hoger is en leerlingen daarna minder doorstromen naar regulier voortgezet onderwijs? Of sloot het onderwijsaanbod onvoldoende bij de leerlingen aan? Zette het lerarentekort in regulier en (met name) speciaal onderwijs het aanbod en de ondersteuning op scholen te sterk onder druk? Of was de samenwerking met de jeugdhulp onvoldoende? Of speelden specifieke kenmerken van onze doelgroep een rol? De financiële gevolgen van de ontwikkeling van dit deelname % is uitgewerkt in 6 financiële scenario's. De eerder genoemde vragen kwamen aan de orde bij het opstellen van het Ondersteuningsplan 22-26 en de plannen die daarin vervolgens zijn gepresenteerd. Met de beschreven maatregelen wordt inclusiever onderwijs nagestreefd met meer thuisnabij onderwijs en minder leerlingen in het VSO. De eerste voorzichtige VSO% cijfers duiden inmiddels op een trendbreuk. De komende jaren zal duidelijk worden of deze trend zich verder doorzet in de gewenste richting.
- **Mochten onverhoopt de lasten voor zware en/of lichte ondersteuning leiden tot een tekort bij het samenwerkingsverband, dan zal DUO de deelnemende besturen van de scholen in het samenwerkingsverband korten in de lumpsum.** Diezelfde scholen zullen in dat geval bovendien de middelen van het samenwerkingsverband aanvullen, zodat de uitvoeringen en lasten van het samenwerkingsverband gedekt zijn. Op basis van een risicoanalyse in 2019 is het buffervermogen vastgesteld op € 500.000. Om risico's verder te beperken heeft het bestuur van het samenwerkingsverband voorts besloten om per 1 januari 2018 voor LWOO gebruik te gaan maken van een opting-out variant, waardoor de baten en lasten voor de LWOO en Pro posten in evenwicht zijn en de risico's voor een negatief resultaat voor deze posten nihil is. Mocht het nodig zijn onvoorziene uitgaven te doen, dan zal het buffervermogen ingezet worden voor het opvangen van risico's.
- **Financieel risico plusvoorzieningen**
De kosten voor de bestaande of beoogde plusvoorzieningen (zoals +PRO, +VMBO, +Havo/VWO en + VMBOt) kosten per leerling ca 50% van een VSO TLV laag. Met deze voorzieningen wordt beoogd het VSO deelname percentage omlaag te brengen. Indien 50% van de leerlingen in deze voorzieningen uit het SO/VSO komt, of daar niet naartoe gaat, zijn de kosten gedekt. Ondanks alle investeringen in het reguliere VO kan er sprake zijn van een toename van het deelname % VSO. Uit de eerder genoemde doorgerekende 6 scenario's blijkt dat een beperkte wijziging in het deelname % VSO een groot financieel effect kan hebben. Er zal goed gemonitord worden en tijdig ingegrepen indien nodig.
- **Financieel risico baten LWOO en PRO leerlingen**
Als gevolg van landelijke wijzigingen in de bekostiging van LWOO leerlingen zou er een daling in de baten kunnen ontstaan. Er ligt een voorstel waarbij de LWOO leerlingen vanaf 2025 bekostigd zullen worden op basis van een CBS-indicator waarbij een overgangstermijn zou gaan gelden van 5 jaar. Op dit moment is dit voor het samenwerkingsverband niet in te schatten wat de financiële consequenties zullen zijn. Het zou kunnen zijn o.b.v. de nieuwe uitgangspunten voor de bekostiging dat er minder geld binnenkomt. Aangezien het beleid van het samenwerkingsverband erop is gericht om de ontvangen baten aan de hand van leerlingenaantallen af te dragen aan de betrokken scholen, ligt het financiële risico van minder inkomsten uiteindelijk vooral bij deze scholen en niet zozeer het samenwerkingsverband.

Voor het praktijkonderwijs ligt een voorstel voor een nieuwe bekostigingssystematiek vanaf 2025. De baten en de afdrachten van de ondersteuningsbekostiging voor het praktijkonderwijs zullen door deze nieuwe bekostigingssystematiek niet meer via het samenwerkingsverband lopen. Uitgaande van de begroting 2023 heeft dit een negatief effect (baten minus afdrachten) van € 50.000.

- **Financieel risico Leerrecht leerlingen**
Een van de verbetermaatregelen in het kader van Passend Onderwijs heeft te maken met de invoering van het leerrecht, waarmee we erkenning geven aan het recht dat ieder kind heeft om te leren en wordt bereikt wanneer er voor elk kind een passend aanbod is. Aan de samenwerkingsverbanden wordt steeds nadrukkelijker gevraagd om de jongeren met leerrecht te betrekken bij het onderwijs. Daarvoor ontvangen de samenwerkingsverbanden momenteel nog geen financiering. Wat de financiële consequentie is van deze maatregel is nog niet goed te overzien. De aantallen jongeren waar dit over gaat lijkt beperkt te zijn. De educatie of het onderwijs aan deze jongeren wordt momenteel onderzocht en vormgegeven, waarbij we ervanuit gaan de kosten van de TLV laag niet aan de orde zijn, maar eerder rond de basisbekostiging zullen liggen zoals geldt voor het reguliere VO.

Bijlage 1 Algemene informatie

Juridische structuur

Bij de Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek zijn 8 schoolbesturen aangesloten met 19 vestigingen van voortgezet (speciaal) onderwijs die voor zo'n 9.500 leerlingen uit de Duin- en Bollenstreek onderwijs verzorgen. De 19 scholen bestaan uit 12 reguliere V(O)csholen en 7 VSO scholen. Van de 7 VSO scholen staan er 6 buiten de regiogrenzen.

Via een statutenwijziging per 1 april 2021 is de governance van de Stichting Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek gewijzigd in een 'two-tier' bestuursmodel met een Raad van Toezicht en een directeur-bestuurder.

In de statuten staat opgenomen:

De stichting heeft ten doel:

- a) Het vormen en in stand houden van een regionaal samenwerkingsverband in de zin van artikel 17a lid 2 Wvo en artikel 28a WVec;
- b) Het (doen) realiseren van een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen alle scholen;
- c) Het (doen) realiseren dat zoveel mogelijk van de in de regio woonachtige leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken;
- d) Een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs te krijgen voor in de regio woonachtige leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- e) Alsmede al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Sinds de invoering van Passend Onderwijs op 1 augustus 2014 worden samenwerkingsverbanden gezien als onderwijsorganisaties die beschikken over een eigen BRIN. Met het verstrekken van een BRIN hebben samenwerkingsverbanden ook de bijbehorende rechten en plichten gekregen. Als Samenwerkingsverband hebben we te maken met o.a.: beschikkingen van DUO, jaarrekening, jaarverslag, ondersteuningsplan, begroting en accountant.

Registratiegegevens

Het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek staat bij OCW en DUO geregistreerd als Samenwerkingsverband VO-2803 met bestuur nummer 21662.

Correspondentieadres

Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek
Postadres: Sandtlaan 98, 2231 CE Rijnsburg
Website: www.swvduinenbollenstreek.nl

Doelstelling Samenwerkingsverband

Het Samenwerkingsverband is één van de 75 samenwerkingsverbanden voor voortgezet onderwijs in Nederland. Bij het Samenwerkingsverband zijn alle scholen voor Voortgezet en Voortgezet Speciaal Onderwijs aangesloten uit de regio Duin- en Bollenstreek. In totaal gaat het in dit gebied om 19 locaties met zo'n 9.500 leerlingen.

Het Samenwerkingsverband heeft tot doel om te bevorderen dat leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften, op de scholen aangesloten bij het Samenwerkingsverband, een passend onderwijsaanbod ontvangen dat gericht is op het behalen van een diploma of voorbereidt op een arbeidsplaats of toe te leiden naar een passende dagbesteding.

Het samenwerkingsverband vervult een actieve netwerkfunctie in de verbinding PO/SO, VO/VSO, MBO en met het onderwijs- en jeugdbeleid van de gemeenten. In de verslagperiode is het overleg en de samenwerking over de plaatsing van leerlingen actief vormgegeven. Er ontstaat meer en meer een besef dat

de onderwijs en jeugdzorg een gemeenschappelijke opdracht hebben. Het overleg met de gemeenten over de inkoop, organisatie en inzet jeugdhulp is dan ook actief gevoerd.

Missie Samenwerkingsverband

In de Duin- en Bollenstreek werken de schoolbesturen voor V(S)O samen aan gelijke onderwijskansen en onderwijsontwikkeling voor elke leerling. De scholen bieden in het Samenwerkingsverband een gezamenlijk antwoord op de onderwijs- en ondersteuningsvragen voor leerlingen in onze regio. Binnen het Samenwerkingsverband is er voor alle leerlingen in de regio, die extra ondersteuning nodig hebben, een passende onderwijsplek beschikbaar. Het Samenwerkingsverband helpt de scholen om dit te realiseren.

Visie Samenwerkingsverband

School als vertrekpunt

De professionals in de scholen zijn de belangrijkste pijler van passend onderwijs. Zij werken immers met de leerlingen en kennen de leerling. Scholen handelen professioneel. Zij bepalen samen met de ouders en leerling welke ondersteuning nodig is om de leerling passend onderwijs te bieden. Een sterke basis op elke school is het vertrekpunt voor het onderwijs en de onderwijsondersteuning. Scholen worden zoveel mogelijk in staat gesteld om zelf te bepalen wat een leerling nodig heeft om zelf de vereiste ondersteuning te organiseren. Daarbij gaan ze uit van de talenten en mogelijkheden van de leerling. Iedere school die aangesloten is bij het Samenwerkingsverband geeft zelf actief vorm aan passend onderwijs voor haar leerlingen en staat voor haar eigen ontwikkeling. Samenwerking binnen ons schoolmodel is gebaseerd op vertrouwen; over de opbrengsten en de inzet van middelen leggen we regelmatig verantwoording af.

Samenwerken vanuit een gedeelde visie

Binnen het netwerk van het Samenwerkingsverband vinden we 'het geheel meer dan de som der delen'. Samenwerken vanuit een gedeelde visie is een voorwaarde voor het kunnen waarmaken van de zorgplicht door de schoolbesturen en daarmee voor het succes van passend onderwijs. Jongeren in hun ontwikkeling zijn er bij gebaat dat zij kunnen leren in scholen die goed samenwerken en die niet opgesloten raken in hun eigen systeem. We werken samen om bestaande onderwijsvoorzieningen te verbeteren en nieuwe te creëren als dat nodig is. Dit betekent dat we doorgaande lijnen versterken, van elkaar leren en werken vanuit een goede verbinding tussen het onderwijs en de jeugdhulp in de regio.

Kansrijk

Als Samenwerkingsverband slaan we de richting in van inclusiever georganiseerd passend onderwijs, waarbij leerlingen met en zonder ondersteuningsbehoefte vaker samen dichtbij huis naar dezelfde school kunnen en elkaar ontmoeten op het schoolplein en in de klas. Voor leerlingen waar dat voor nodig is, blijft er een plek in een specialistische setting. Inclusiever onderwijs is wat ons betreft geen doel op zich, maar een middel om jongeren een meer gelijkwaardige en kansrijke start in de samenleving te laten maken.

Ontwikkeling stimuleren

Soms vragen situaties rond leerlingen om creatieve oplossingen. Om die te kunnen bedenken en uitvoeren, is het belangrijk dat scholen daar de ruimte voor krijgen én nemen. Het Samenwerkingsverband stimuleert scholen bij de ontwikkeling van het ondersteuningsaanbod en ondersteunt dat inhoudelijk en financieel als dat nodig is.

Branchecode

Ofschoon het Samenwerkingsverband als onderwijsinstelling door zijn aard en doel niet helemaal te vergelijken is met een schoolbestuur, conformeert het Samenwerkingsverband zich aan de code goed bestuur en overige gedragscodes en richtlijnen die door de VO-raad aangenomen zijn.

De principes in de code goed bestuur kennen een 'pas toe én leg uit' karakter. Dit betekent dat bestuur en intern toezicht zichtbaar maken hoe zij de code toepassen in hun handelen.

De good practices uit de Code Goed Onderwijsbestuur zijn daarbij behulpzaam. Sommige van deze good practices zijn direct toepasbaar, terwijl andere vooral bedoeld zijn als input voor het onderlinge gesprek. De pas toe-bepalingen zijn uitgezonderd van bovenstaande. Dit zijn de absolute basisvoorwaarden voor goed bestuur. Naleving hiervan bevordert de transparantie richting de samenleving en dient daarmee publieke verantwoording.

De volgende bepalingen dienen zonder meer toegepast te worden:

Publicatie en/of toepassing van:	Waar:	Voldaan:	Wanneer of toelichting:
Het jaarverslag	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	30 juni 2022 (jaarlijks voor 1 juli)
De statuten	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	1 april 2021
Het toezichtkader RvT	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	27 september 2022
De reglementen voor de Auditcommissie	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	27 september 2022
De reglementen voor de Remuneratiecommissie	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	27 september 2022
De reglementen voor de RvT	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	27 september 2022
De gedrags- of integriteitscode	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	27 september 2022
De samenstelling, nevenfuncties (zowel bezoldigd als onbezoldigd) en honorering van bestuur en toezichthouder	In het jaarverslag	V	30 juni 2022 (jaarlijks voor 1 juli)
Het rooster van af- en aantreden van de toezichthouder cf. de maximale termijn van acht jaar	In het jaarverslag	V	30 juni 2022 (jaarlijks voor 1 juli)
De klachtenregeling	www.swvduinenbollenstreek.nl	V	1 maart 2022
De klokkenluidersregeling		V	27 september 2022
Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de wijze waarop de evaluatie van het bestuur door het intern toezicht heeft plaatsgevonden	Zie het jaarverslag	V	30 juni 2022
Een bestuurder in het voortgezet onderwijs kan niet tegelijkertijd de functie van intern toezichthouder vervullen bij een onderwijsorganisatie binnen de onderwijssector VO, niet zijnde een samenwerkingsverband voor passend onderwijs		V	Dit is niet aan de orde
Een (oud-)toezichthouder in het voortgezet onderwijs kan niet binnen vier jaar na		V	Dit is niet aan de orde

aftreden benoemd worden tot (dagelijks) bestuurder bij dezelfde onderwijsorganisatie als waar hij toezichthouder is of is geweest.			
--	--	--	--

Klachtenregeling, geschillen en bezwaarschriften

In voorkomende gevallen kunnen ouders/verzorgers een klacht indienen. Het samenwerkingsverband is aangesloten bij www.onderwijsgeschillen.nl. Informatie hierover is te vinden op de website van het Met hoeveel bezwaren, klachten of geschillen kreeg het Swv het afgelopen jaar te maken:

	2021	2022
Hoeveel bezwaarschriften tegen een besluit TLV zijn er ingediend	1*	0
Hoeveel klachten zijn er ingediend?	0	0
Hoe vaak is er sprake geweest van een geschil	0	0

* In 2021 is er bij het Samenwerkingsverband een bezwaar ingediend ten aanzien van de lengte van een toegekende TLV. Het bezwaar is later door de Landelijke Bezwaarcommissie Toelaatbaarheid als ongegrond verklaard.

Horizontale verantwoording

De verantwoording naar stakeholders van het gevoerde beleid en de resultaten vindt plaats via dialoog en goede communicatie. In eerste instantie zijn belanghebbenden ouders, leerlingen en scholen. Met de ouders en werknemers van scholen worden/zijn de ontwikkelingen en resultaten besproken in de Ondersteuningsplanraad (OPR).

Aan directeuren en coördinatoren ondersteuning van de scholen is/wordt structureel en periodiek verslag gedaan van de stand van zaken. Zij communiceren vervolgens binnen hun eigen organisatie informatie over de ontwikkelingen van het Samenwerkingsverband. Dit betreft onderwijsteams, medezeggenschapsraden/ondernemingsraden en ouderraden. Daarnaast doet het Samenwerkingsverband in het structureel periodiek overleg met gemeenten, Samenwerkingsverband primair onderwijs Duin- en Bollenstreek en Regionaal Bureau Leerplicht verslag van de stand van zaken en (beoogde) voortgang van activiteiten van het Samenwerkingsverband. Naast het geven van inzicht in de ontwikkelingen passend onderwijs binnen het Samenwerkingsverband, zoals dat ook via de website plaatsvindt, heeft het afleggen van verantwoording ook tot doel te komen tot nadere afstemming.

Aangesloten besturen

De volgende schoolbesturen maken onderdeel uit van het Samenwerkingsverband:

1. Bestuur Fioretti Teylingen, brinnummers: 00UZ, 02KB
2. Stichting Het Rijnlands Lyceum, brinnummer: 14TD
3. Stichting Andreas College voor Christelijk Voortgezet Onderwijs Katwijk e.o., brinnummers: 25GD en 26HN;
4. Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden, brinnummer: 02VD
5. Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noordwijk, brinnummer: 23KU
6. Stichting Yuverta, brinnummer: 01OE
7. Stichting Resonans, brinnummer: 14MY, 00OQ, 19 UQ,
8. Leo Kanner Onderwijsgroep, brinnummer: 00NT

Alle hierboven vermelde besturen hebben een vertegenwoordiger afgevaardigd om zitting te nemen in de RvT van het Samenwerkingsverband.

Per 1 augustus 2023 zal de Stichting Yuverta de Duin- en Bollenstreek verlaten, door de sluiting van de Yuverta school in Rijnsburg. Vanaf die datum zal het samenwerkingsverband bestaan uit 7 schoolbesturen.

Samenstelling RvT, zittingstermijnen en eventuele nevenfuncties (bezoldigd en onbezoldigd)

Northgo College	Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noordwijk	de heer J. van der Plas	Lid Auditcie vanaf 1-8-2022
Rijnlands Lyceum Sassenheim	Stichting Het Rijnlands Lyceum	mevrouw A. Verkade tot 1-8-2022	lid remuneratiecie
Rijnlands Lyceum Sassenheim	Stichting Het Rijnlands Lyceum	mevrouw S.T.A. Bijvank vanaf 1-8-2022	lid
Vakcollege Rijnmond, Pieter Groen, Limes Praktijkonderwijs	Stichting Andreas College Katwijk e.o.	de heer A.C. Turner tot 1-8-2022	lid auditcie
Vakcollege Rijnmond, Pieter Groen, Limes Praktijkonderwijs	Stichting Andreas College Katwijk e.o.	de heer K.A. Kloet vanaf 1-8-2022	lid
Fioretti College Lisse, Fioretti College Hillegom, Teylingen College KTS, Teylingen College Leeuwenhorst, ISK Duin- en Bollenstreek	Stichting Fioretti Teylingen	de heer C.H.P. Vreugdenhil tot 1-8-2022	lid
Fioretti College Lisse, Fioretti College Hillegom, Teylingen College KTS, Teylingen College Leeuwenhorst, ISK Duin- en Bollenstreek	Stichting Fioretti Teylingen	Mevrouw A.A.C.M. Brummelhuis vanaf 1-8-2022	Lid Remuneratiecie vanaf 1-8-2022
Het Duin, Thermiek, het Metrum (laatste twee scholen in naburig SWV)	Stichting Resonans	de heer K. Roosjen	lid

Leo Kannerschool, Leo Kanner College, P.C. Hoofcollege (alle in naburig swv)	Leo Kanner Onderwijsgroep	de heer C.J.C.Timmer	lid vicevz RvT
Visser 't Hooft Rijnsburg	Stichting Confessioneel Onderwijs Leiden	de heer R.F.J.M. van de Wal	lid vz Auditcie
Yuverta Rijnsburg	Stichting Yuverta	mevrouw A.G.M. Admiraal	lid
		de heer J.D.H.M. Willenborg	onafh. vz. RvT (Zittingstermijn voorzitter RvT tot 1 oktober 2025) vz Remuneratiecie

Nevenfuncties leden RvT

RvT lid:	Nevenfuncties
de heer J. van der Plas	Lid bestuur RosRijnland (onbezoldigd) Voorzitter Stichting sportpark De Krom te Katwijk (onbezoldigd)
mevrouw A. Verkade	Voorzitter van de Stichting Van Kleef Instituut (onbezoldigd)
de heer A.C. Turner	Geen
de heer K.A. Kloet	Bestuurslid Stichting Schuldhulp Veenendaal (onbezoldigd) Bestuurslid SBCV, Stichting Beheer cultuurcluster Veenendaal (onbezoldigd) Lid Commissie van Beroep Eindexamens VIA (onbezoldigd) Lid Commissie van Beroep Eindexamens De Heemlanden, Houten (onbezoldigd) Vrijwilliger diverse taken wijkgemeente De Open Hof, Protestantse gemeente te Veenendaal (onbezoldigd)
mevrouw S.T.A. Bijvank	Geen
de heer C.H.P. Vreugdenhil	Voorzitter van de RvT van Hero (kinderopvang in Haarlem) (bezoldigd) Voorzitter RvT van Morgen (Kinderopvang Rijswijk) (bezoldigd) Lid RvT van De Windroos, organisatie voor begeleiding van jongeren met psychische problematiek (onbezoldigd)
mevrouw A.A.C.M. Brummelhuis	Geen
de heer K. Roosjen	Voorzitter van de stg. gehandicapten Kwale (Kenia) (onbezoldigd)
de heer C.J.C. Timmer	Voorzitter Raad van Toezicht Hogeschool iPabo (Alkmaar/Amsterdam) (tot 1 oktober 2022) (bezoldigd) Lid Raad van Toezicht zorgorganisatie WJde zorg (vanaf 10 mei 2022) (bezoldigd) Externe derde in het kader van de Klokkenluidersregeling bij pensioenuitvoeringsbedrijf PGGM (bezoldigd) Voorzitter bestuur ChristenUnie Leiden e.o. (onbezoldigd) Vrijwilliger diverse taken, Protestantse Gemeente Voorschoten (onbezoldigd) Vrijwilliger sportactiviteiten, diverse taken, Belangen Vereniging van Kleine Mensen (onbezoldigd)
de heer R.F.J.M. van de Wal	Voorzitter bestuur Stichting Talenten van Franciscus (onbezoldigd)

	Lid bestuur Stichting Kiljan (onbezoldigd) Lid bestuur De Digitale Sleutel (Leiden) (onbezoldigd) Lid VO-raad themacommissie Bedrijfsvoering, modern werkgeverschap en cao-zaken (onbezoldigd) Lid Verus klankbordgroep Katholiek onderwijs (onbezoldigd) Lid raad van toezicht Blossie, lid commissie Opvang, Onderwijs en Personeel (bezoldigd) – tot 1 juli 2022
mevrouw A.G.M. Admiraal	Geen
de heer J.D.H.M. Willenborg	Vicevoorzitter van de Programmaraad NRO Onderwijsondersteuning en Jeugd (onbezoldigd)
Directeur-Bestuurder:	
mevrouw A. van Schaardenburgh	Geen

Bijlage 2 Jaarlijkse evaluatie AVG

Inleiding

Als onderdeel van onze dienstverlening als uw externe FG doen we jaarlijks verslag van de zaken met betrekking tot de AVG. We hebben (gezamenlijk) de conclusies van de vragenlijst besproken die als basis dient voor dit verslag. Voor 2022 kijken we wederom in hoeverre de aangegeven verbeterpunten van afgelopen jaar aangescherpt zijn. Daarnaast hebben we een aantal normen uit de ISO 27001/27002 getoetst die gezien kunnen worden als aanbevelingen vanuit 'best practices' over informatiebeveiliging. We hebben hiervoor niet alle normen genomen maar slechts een aantal welke de reeds eerder ondervraagde onderdelen verdiepen.

Bovendien scoren we ook het privacy volwassenheidsniveau binnen de organisatie. We gebruiken hiervoor het NBA-model dat door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is gepubliceerd (Volwassenheidsmodel Informatiebeveiliging). Deze hebben we voor een groot gedeelte vertaald naar het onderwijs. Hiermee beoordelen we de mate van volwassenheid van de privacy maatregelen die binnen de organisatie aantoonbaar zijn. Het is geen normenkader (zoals ISO 27001) maar een hulpmiddel om de gewenste volwassenheid gelet op de risico's- in kaart te brengen, om vervolgens te bepalen waar de organisatie staat en wat er moet gebeuren om het gewenste niveau van informatiebeveiliging te bereiken.

De onderdelen zijn gebaseerd op de meest voorkomende risico's en onderwerpen binnen de AVG. Dit verslag kunt u tevens gebruiken voor uw RvT voor de communicatie omtrent de stand in zake de AVG.

Conclusie

Het gesprek heeft plaats gevonden op het kantoor van Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek.

Afgelopen jaar is Linda aan het IBP team toegevoegd en er is een duidelijke taakverdeling gekomen. Dit is ook duidelijk zichtbaar in de aantoonbaarheid van de diverse getoetste onderdelen. Complimenten. De vragenlijst voor het SWV is ingevuld. Hierin is ook duidelijk zichtbaar wie voor welk onderdeel verantwoordelijk is.

Er is aandacht geweest voor de bewustwording, 13 september is tijdens een informele bijeenkomst een workshop geweest over de AVG. Juist de informele sfeer was een bijdrage om iedereen actief mee te laten doen. Maar ook tussentijds is hier aandacht voor geweest. Via het klantoverleg van Onderwijs Transparant (OT) is er gekozen om gezamenlijk een DPIA voor OT uit te laten voeren. Het SWV is hierbij ook betrokken. De DPIA wordt in april 2023 verwacht.

In 2022 zijn de diverse documenten vastgesteld en herijkt daar waar nodig.

Qua veilig mailen maakt men gebruik van Zivver.

Men werkt met 2FA/MFA voor Office 365, OT, Elvy, website beheer en Youforce.

SWV Duin en Bollenstreek werkt paperless, indien men toch een print moet maken gebeurt dit via een standalone printer en dan wordt de laptop waar het bestand op staat, aan de printer gekoppeld. Eventueel scannen gaat naar een usb die speciaal voor dit doel aanwezig is en nadat de scan op het netwerk geplaatst is wordt de usb weer leeggemaakt.

We hebben een aantal risico's en openstaande punten van de vorige keer besproken en hier afspraken over gemaakt. De top 3 van risico's is in beeld gebracht en deze worden als eerste opgepakt.

Top 3 risico's

De top 3 geconstateerde risico's zijn als volgt:

- Risico 1. DPIA Office 365
- Risico 2. DPIA Onderwijs Transparant reeds gestart
- Risico 3. Map downloads
Gedeelde document.

De uitwerking van deze risico's vindt u verderop in dit verslag. Voor deze risico's zijn de beperkende maatregelen al in gang gezet.

Privacy volwassenheidsniveau

Afgelopen jaar hebben we gekeken of er aan de eis voldaan werd. Ook is er gekeken in hoeverre er sprake is van een continue verbetering. Er zijn dit jaar meer vragen verwerkt dan afgelopen jaar. U kunt deze vergelijken met die van vorig jaar.

Ter verduidelijking de gewenste score is drie. Daar waar al een vier gescoord wordt kunnen we spreken van een zekere PDCA. Een score van vijf wordt op dit moment nog in geen enkele onderwijsorganisatie gehaald. Ook binnen andere type organisaties zien wij nog geen score van vijf.

Hieronder ziet u de gemiddelde score, verderop in het verslag de uitwerking.

Datalekken/ beveiligingsincidenten Rechten van betrokkenen

Er zijn in 2022, geen incidenten gemeld bij de FG. Gezien de grote van het SWV en de openheid lijkt het dat alle medewerkers goed weten wanneer ze een incident moeten melden.

Er zijn geen verzoeken geweest van betrokkenen.

Er is niet rechtstreeks contact opgenomen door betrokkenen met de Functionaris Gegevensbescherming.

Adviezen

De volgende adviezen zijn gegeven om in 2023 op te volgen:

- Top 3 risico's afronden voor eind 2023;
- Maak duidelijke AVG afspraken op papier indien er sprake is van gezamenlijk gebruik van een gebouw en check deze afspraken;
- Voeg het overzicht van de autorisaties nog toe aan de documenten zodra deze ontvangen is;
- Bespreek de score van de internettest met de webbouwer of deze omhoog kan;
- Laat Joheco aangeven welke mitigerende maatregelen er genomen zijn zodat de DPIA voor Office 365 ook afgerond kan worden;
- Vervang de gegevensuitwisseling NJI voor de versie van 2019;
- Het schonen van de mailboxen is besproken en er zijn al overzichten waar deze geschoond moeten worden. Breng dit onder de aandacht;
- Blijf aandacht besteden aan datalekken;
- Werk het register bij met de laatste verwerkingen;
- De jaarplanning daar waar nodig aanpassen met aandachtspunten uit dit verslag.

Uitwerking conclusie

Top 3 risico's

Tijdens het gesprek hebben we gezamenlijk de top 3 van de risico's bepaald. En veel gebruikte methode om risico's in kaart te brengen is de MAPGOOD methode. MAPGOOD staat voor Mensen, Apparatuur, Programmatuur, Gegevens, Organisatie, Omgeving en Diensten. Dit zijn de verschillende invalshoeken om naar bedreigingen en risico's te kijken.

Bij ieder element in de MAPGOOD spelen bepaalde risico's, bijvoorbeeld:

- **Mens**
  - onkunde, slordigheid, foutieve procedures
  - niet in dienst
  - niet werken volgens voorschriften
  - fraude,
  - wegvallen
    - onvoorzien (ziekte, overlijden, ongeval, staking)
    - voorzien (ontslag, vakantie)
  - opzettelijk foutief handelen
    - niet werken volgens voorschriften/procedures
    - fraude/diefstal/lekken van informatie
    - ongeautoriseerde.....
- **Apparatuur**
  - verouderd, onjuist functioneren
  - stroomuitval, storing
  - menselijke fouten
- **Programmatuur**
  - ontwerp/programmeerfouten
  - geen actuele updates
  - ongeautoriseerde...

- **Gegevens**
  - Diefstal zoekraken/ lekken
  - Tijdelijk ontoegankelijk
  - Verloren gaan
  - Geen zicht op datastromen
- **Organisatie**
  - onduidelijke taken, bevoegdheden
  - ontbrekende gedragscodes
  - reorganisatie, fusie
    - mismanagement
    - gebrekkige toedeling taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden
    - onduidelijke handboeken, systeemdokumentatie, werkprocedures
- **Omgeving**
  - onvoldoende beveiligde ruimtes
  - natuurgeweld
  - diefstal op werkplekken
- **Diensten**
  - geen goede leveranciersafspraken (SLA)
  - geen verwerkersovereenkomst
  - leverancier gaat failliet

Risico 1. DPIA Onderwijs Transparant

Onderwijs Transparant valt onder een hoog risico verwerking. Men is daarom ook verplicht een DPIA hierop uit te voeren. De organisatie is verplicht om te beoordelen wat het effect is van het gebruik van persoonsgegevens voor de privacy van de betrokken personen. De DPIA geeft een risicobeoordeling van het gebruik van persoonsgegevens en of (en zo ja, welke) maatregelen genomen moeten worden om de privacy van de betrokken personen te beschermen. Na inzicht te hebben verkregen in de aard en type van gegevensverwerkingen en persoonsgegevens, wordt in een DPIA de rechtmatigheid beoordeeld: wat zijn de doeleinden, grondslag, evenredigheid, etc. Hierop aansluitend wordt beoordeeld wat de risico's van de verwerkingen zijn voor de rechten en vrijheden van de personen wiens persoonsgegevens worden verwerkt. Als laatste stap wordt onderzocht of er maatregelen zijn (of moeten worden) genomen om die risico's te beperken tot een aanvaardbaar niveau. Het uitvoeren van een DPIA valt onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de onderwijsinstelling. Inmiddels is men gezamenlijk met andere SWV's gestart met de DPIA voor Onderwijs Transparant.

Risico 2. Organisatie specifieke DPIA Office 365

Van Office 365 is opnieuw een DPIA uitgevoerd door SLM Microsoft Rijk (Strategisch Leveranciersmanagement Microsoft Rijk) in 2022. Het is goed om de gevonden risico's uit deze DPIA ook mee te nemen in de organisatie specifieke DPIA. In de organisatie specifieke DPIA kan het risico nog zitten in de data die opgeslagen wordt in Office 365, de afspraken, en de bewaartermijnen. In april 2022 is er vanuit Sivon een advies voor de te nemen maatregelen na aanleiding van de DPIA. Het risico kan ook nog zitten in de data die opgeslagen wordt in Office 365, de afspraken, en de bewaartermijnen. Belangrijk is om deze datastromen in kaart te brengen, de rechten voor de gebruikers goed in te stellen en bewaartermijnen bewaken. Om een DPIA hierop uit te voeren wordt er in beeld gebracht welke data er allemaal opgeslagen staat, hoelang en wat de processen zijn rondom de data. Het risico van de menselijke factor wordt hiermee verkleind. Denk hierbij ook aan het risico van Teams. Het advies is om Teams niet te gebruiken voor het verwerken van gevoelige of bijzondere persoonsgegevens. Het gaat dan om zorg- en gezondheidsinformatie. Bij overleg in Teams, is het risico laag. Voor oudergesprekken, mentor- en zorggesprekken is het advies geen gebruik te maken van Teams.

Risico 3. Map downloads

Bij diverse programma's is de mogelijkheid aanwezig om een dossier te downloaden. Deze downloads komen dan in de map downloads op de computer terecht. Indien de map downloads niet wordt leeggemaakt blijven daar vaak (bijzondere)persoonsgegevens staan.

De map staat los van bijv. Office 365. Ook is hier het risico aanwezig dat men werkt op een privé device waardoor deze gegevens niet afgeschermd zijn via het netwerk. Kijk of er technische maatregelen te nemen zijn als bijv. elke week de map downloads automatisch te laten legen. Bij gebruik van een privé device niet toestaan dat via deze device een download mogelijk is. Eventueel aanvullende afspraken hierover maken.

Risico 3. Te lang delen of verkeerd delen/Teams

Binnen office 365 kunnen documenten gedeeld wordt met externe. Delen is een veiligere manier van gezamenlijk gebruik van documenten dan deze te mailen.

Belangrijk is wel dat de eventuele deling niet langer aanwezig is dan noodzakelijk en dat indien men mappen deelt zicht blijft houden op dat wat er in de mappen staat ook daadwerkelijk gedeeld mag worden met de perso(o)n(en) waarmee de map gedeeld is. Dit zelfde geldt ook binnen het gebruik van Teams

Privacy Volwassenheidsniveau

NB. Het niveau 0 waarbij de organisatie zich niet druk maakt over privacy (dit beschrijven we niet).

Niveau 1

Werkzaamheden worden informeel en **ad hoc** uitgevoerd.

Niveau 2

Werkzaamheden worden **haalbaar** uitgevoerd per afdeling maar er is nog geen of beperkte aantoonbaarheid en overkoepelde visie/beleid.

Niveau 3

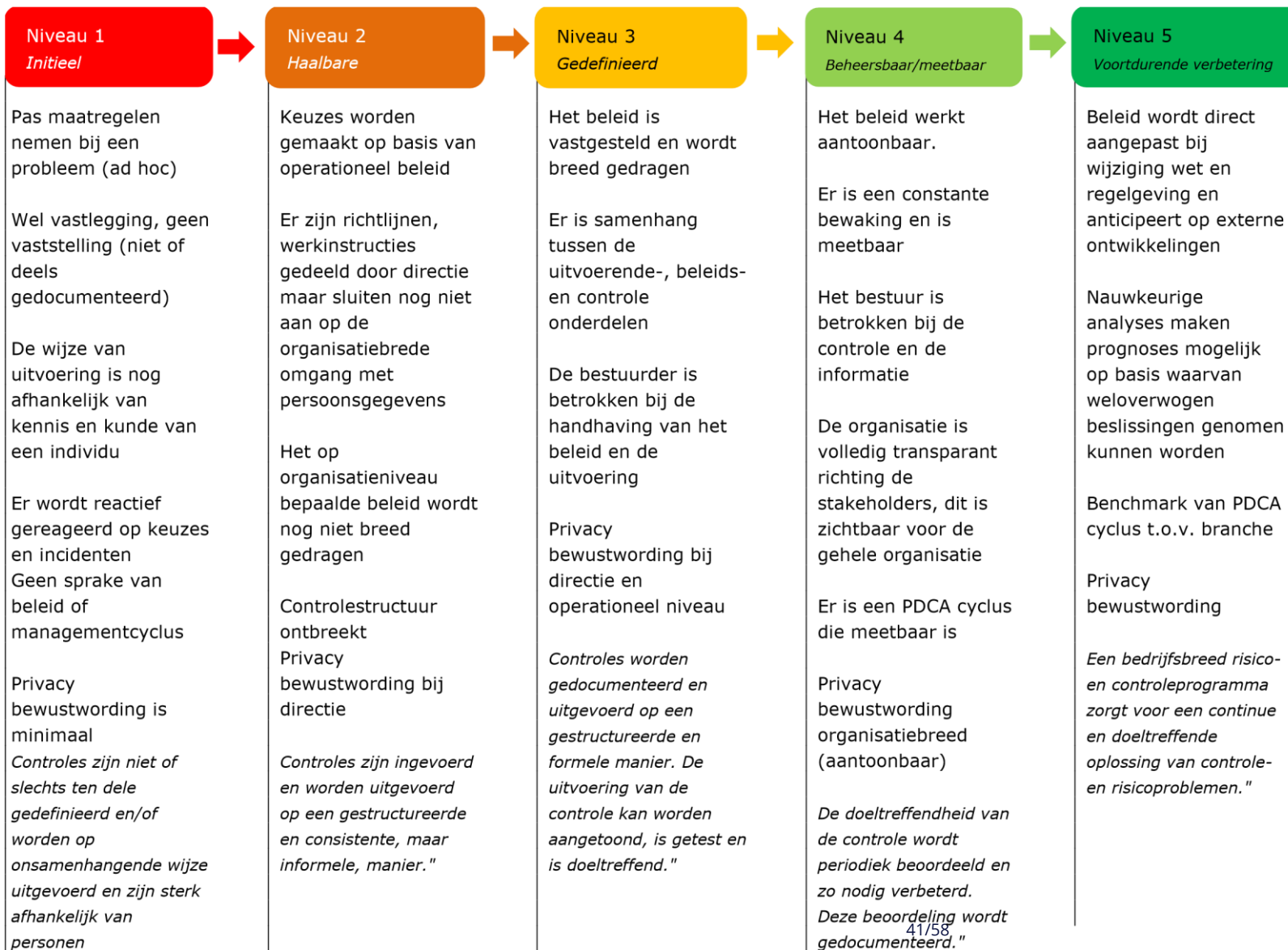
Men werkt binnen de hele organisatie **gedefinieerd /aantoonbaar** aan privacy. Dit is het minimum niveau aangezien de AVG aantoonbaarheid eist.

Niveau 4

Men werkt aantoonbaar en gebruikt de **PDCA-cyclus / meetbaar** om optimaal te leren en processen te verbeteren. Er kan zo actief op wijzigingen worden ingespeeld.

Niveau 5

Privacy is een speerpunt op alle niveaus van de organisatie. Dit wordt ook gecommuniceerd.

1. Privacy- en Informatiebeveiligingsbeleid

Voor dit onderdeel hebben we gekeken of het privacy beleid, het reglement en de gedragscode ict en internet in orde zijn en instemming hebben van het bestuur en of dit aantoonbaar is.

1. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
IBP beleid Er is instemming bestuur. Het privacyreglement is gepubliceerd op de website. <i>Het beleid werkt aantoonbaar en wordt breed gedragen. 16-2-2022</i>					
Governance Er wordt gewerkt volgens het in de IPB vermelde rollen en verantwoordelijkheden (Governance model) <i>Voor een heel groot deel wordt er gewerkt volgens het Governance model</i>					
Gedragscode ict en internet instemming bestuur en pMR. <i>Beleid is vastgesteld en wordt breed gedragen. Dit wordt met regelmaat onder de aandacht van de medewerkers gebracht.</i>					
De jaarplanning voor 2023 is klaar. <i>De AVG jaarplanning is opgenomen in de jaarplanning van het SWV.</i>					
Bij nieuwe ontwikkelingen wordt rekening gehouden met de AVG (privacy by Design) <i>Project Thuiszitters en het project leerlingstromen, hier is rekening gehouden met privacy by design</i>					
Het DPIA beleid heeft goedkeuring bestuur. Er zijn DPIA's uitgevoerd. <i>DPIA OT is in okt 2022 gestart, en wordt in april 2023 verwacht, office men is hiermee gestart. Kennisnet en Sivon zijn bezig met de organisatie DPIA's op personeelssystemen zodra deze beschikbaar zijn kan er gekeken worden of deze organisatie specifiek gemaakt kan worden.</i>					
Er is een procedure voor het werken buiten kantoor en het gebruik van apparatuur/toegang tot de domeinen en de devices van het samenwerkingsverband. <i>Er is een thuiswerkprotocol aanwezig (16-2-2022)</i>					

2. Informatieplicht

Betrokkenen hebben het recht op informatie (Artikel 13/14 AVG) Voor dit onderdeel hebben we gekeken in hoeverre de organisatie voldaan heeft aan deze verplichting (op welke onderdelen) en hoe de organisatie dit kan aantonen.

2. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Het Privacyreglement en de privacyverklaring hebben instemming bestuur staan op de website. (24-2-2022)					
Websites De website heeft actuele informatie over hoe de organisatie omgaat met de privacy. <i>De site is Https. De website scoort 52% op de moderne internetstandaarden</i>					
De Functionaris Gegevensbescherming is vermeld op de website. <i>De Functionaris Gegevensbescherming is bekend onder het personeel.</i>					
Gedragscode ict en internet <i>Er wordt regelmatig gecommuniceerd met de medewerkers via nieuwsbrieven over verschillende punten uit de gedragscode. Ook tijdens de workshop is dit weer onder de aandacht gebracht.</i>					
Er worden regelmatig berichten over de AVG verspreid via nieuwsbrieven/internet, zowel aan ouders als aan medewerkers. <i>Er staat ook duidelijke informatie op de website over de basisondersteuning. Voor de handreiking gegevensuitwisseling van het nji is een nieuwere versie beschikbaar dan die op de website staat.</i>					

3. Bewustwording

Voor de bewustwording hebben we gekeken of er regelmatig (minimaal 1x per 2 maanden) aandacht aan privacy besteed wordt en op welke wijze en of dit aantoonbaar gemaakt kan worden.

3. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Medewerkers zijn bewust gemaakt d.m.v. nieuwsbrieven. Ook is er een duidelijke korte lijn en de medewerkers mailen de Security/Privacy Officer regelmatig met vragen. Er is aantoonbaar gemaakt dat de AVG regelmatig ter sprake wordt gebracht. Ook is er een handboek avg beschikbaar voor de medewerkers en een verkort overzicht met daarin de kernafspraken.					
Medewerkers worden bewust gehouden door dit regelmatig op de agenda te plaatsen van de team overleggen. Medewerkers worden bewust gehouden door de berichten die de Security/Privacy Officer regelmatig stuurt. En afgelopen jaar is er een workshop geweest.					
Er is met alle medewerkers geheimhouding geregeld en ze worden hier regelmatig op gewezen. Dit onder de aandacht brengen bij de medewerkers is een belangrijk punt dat opgenomen is in het formulier controle SWV. Dit is opgenomen in de zorgvuldigheidsverklaring. De zorgvuldigheidsverklaringen worden door de medewerkers ondertekend.					
Nieuwe medewerkers worden bij indiensttreding bewust gemaakt d.m.v. .... Het proces voor nieuwe medewerkers loopt via het bestuursbureau. AVG is een onderdeel van het inwerkprogramma.					
Medewerkers die vertrekken zijn afspraken mee gemaakt, er is een procedure uitdienst. Hiervoor gebruikt met het formulier checklist uit dienst en is aantoonbaar gecontroleerd.					
Voor 2023 staan er een aantal zaken op het programma, aandacht voor bepaalde functionaliteiten in office. (map downloads, delen van documenten)					

4. Register van de verwerkingsactiviteiten

Elke verwerkingsverantwoordelijke houdt een register van de verwerkingsactiviteiten die onder hun verantwoordelijkheid plaatsvinden.

(Artikel 30 AVG). *De controle hierop door de FG is een steekproef op hoe het register is ingevuld en of dit compleet en actueel lijkt.

4. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Het register is compleet en actueel *. <i>Er is een register aanwezig, dit register is voor 80% / 90% gevuld.</i>					
Het register is aantoonbaar recent bijgewerkt (versiebeheer). Is dit opgenomen in de jaarplanning? <i>Er is versiebeheer aanwezig</i>					
Er zijn verzoeken geweest voor verbeteringen in de software (zelf of aantoonbaar door overkoepelende organisaties). <i>Via het klantoverleg zijn er verzoeken aan OT</i>					
Er worden door de Security/Privacy Officer controles uitgevoerd op nieuwe verwerkingen binnen de organisatie. <i>Alle verwerkingen lopen via de security/privacy officer.</i>					
De applicatiebeheerder(s) is op de hoogte van het overzicht van de verwerkingen.					
De Security/Privacy Officer kan vragen beantwoorden over het register.					

5. Verwerkersovereenkomsten en subverwerkers

Het bestuur is verantwoordelijk voor de zorgvuldige omgang met de persoonsgegevens van de leerlingen en de communicatie hierover met ouders.

Het bestuur is verwerkingsverantwoordelijk voor heel veel gegevens. Samenwerkingsverbanden werken onder andere met digitale producten. Elke verwerking waarbij de verwerking (of een deel daarvan) wordt uitbesteed moet een verwerkersovereenkomst voor worden afgesloten (Artikel 28 AVG). Voor dit onderdeel hebben we de aanwezigheid gecheckt en steekproeven genomen of de inhoud bekend is.

5. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Er is een totaal overzicht van alle verwerkersovereenkomsten. <i>In het aanwezige register zijn de subverwerkers ook opgenomen. Deze wordt regelmatig bijgewerkt.</i>					
Er is een overzicht van welke verwerkersovereenkomsten nog kritisch bekeken moeten worden.					
Men heeft gecontroleerd op aanwezigheid van technische en organisatorische maatregelen. <i>Verwerkersovereenkomsten worden beoordeeld door de Security Officer samen met de FG, hier is verslaglegging van.</i>					
Er is een overzicht van verwerkers waar een audit heeft plaatsgevonden. <i>Er zijn nog geen audits geweest, mogelijk komen er landelijke audits.</i>					
De verwerkersoverzichten worden regelmatig gecheckt of ze nog actueel zijn, of de organisatie nog gebruik maken van deze verwerkingen. <i>De organisatie is klein en de Security Officer is precies op de hoogte van elke verwerking. Aantoonbaar gemaakt via het formulier controle SWV. Dit is ook in de jaarplanning opgenomen.</i>					
De Security/Privacy Officer weet waarop de verwerkersovereenkomsten moeten worden gecontroleerd . <i>Ook worden er vragen gesteld aan de verwerker.</i>					

6. Bewaartermijnen

Er is op grond van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geen concrete bewaartermijn voor persoonsgegevens. Organisaties bepalen zelf hoe lang zij persoonsgegevens bewaren. Hierbij kijken zij naar hoe lang de gegevens nodig zijn voor het doel waarvoor deze zijn verzameld of worden gebruikt.

Wel zijn er concrete bewaartermijnen in andere wetten waar organisaties zich aan moeten houden. Bijvoorbeeld op grond van diverse onderwijswetten en belastingwetgeving.

*De controle op aanwezigheid van dossiers langer dan de bewaartermijn is een steekproef.

**De steekproef op de medewerkers uit dienst heeft plaatsgevonden op de langst geldende bewaartermijn van 7 jaar.

6. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Er is een totaal overzicht van alle bewaartermijnen.					
Er wordt gewerkt met afwijkende bewaartermijnen ? Dit staat vermeld in de lijst met bewaartermijnen / register van verwerkingen / handboek. <i>De bewaartermijnen voor OT worden gecheckt door de security officer</i> De bewaartermijnen zijn gecommuniceerd met de medewerkers via <i>Intranet</i> .					
6. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Het digitale systeem Onderwijs Transparant bevat geen oude dossiers (ouder dan de genoemde bewaartermijnen). <i>Voor Onderwijs Transparant gebeurt dit automatisch en wordt aantoonbaar gecontroleerd worden door de security Officer. er zijn geen papieren dossiers aanwezig.</i>					
De verwijdering van documenten (volgens schema bewaartermijnen) is opgenomen in de jaarplanning voor de diverse afdelingen.					
De bewaartermijnen van de diverse verwerkers zijn bekend en de data wordt regelmatig opgeschoond.					
Er zijn geen personeelsdossiers aanwezig die ouder zijn dan 7 jaar. <i>Er is nog geen personeel wat langer in dienst is dan 7 jaar. Er zijn geen papieren dossiers.</i>					

7. Rechten van betrokkenen

Medewerkers, leerlingen en of Ouders hebben buiten het recht op informatie ook andere rechten (Artikelen 15 tot en met 21 AVG). Wij hebben een steekproef uitgevoerd of de organisatie voldoet aan deze rechten.

7. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Er is duidelijk vermeld op toestemmingsformulieren of digitale toestemming dat de toestemming altijd is in te trekken . Dit staat ook in het privacyreglement.					
Er is een procedure voor het uitvoeren van rechten van betrokkenen en het bestuur heeft ingestemd. Er nog geen verzoeken geweest. Het is daarom niet aantoonbaar of deze afgehandeld zijn volgens de regels van de AVG. Procedure is aanwezig.					
Het proces is naar medewerkers gecommuniceerd via workshop, handboek. Er nog geen verzoeken geweest. Het is daarom niet aantoonbaar of deze afgehandeld zijn volgens de regels van de AVG. Procedure is aanwezig.					
Medewerkers worden regelmatig bijgepraat/geschoold (aantoonbaar) over de rechten van betrokkenen. Medewerkers zijn tijdens de workshop in het najaar van 2022 allemaal op de hoogte gebracht van de rechten van betrokkenen.					
Verzoeken worden aantoonbaar afgehandeld volgens de normen van de AVG. Dit is niet aantoonbaar te maken.					
Verzoeken worden anoniem geregistreerd in een register . Verzoeken worden nog niet geregistreerd.					

8. Datalekken incidentenprotocol

Een inbreuk in verband met persoonsgegevens kan, wanneer dit probleem niet tijdig en op passende wijze wordt aangepakt, grote gevolgen hebben voor betrokkenen. De verwerkingsverantwoordelijke moet, zodra hij weet dat een inbreuk in verband met persoonsgegevens heeft plaatsgevonden de toezichthoudende autoriteit onverwijld en waar mogelijk binnen 72 uur, in kennis stellen van de inbreuk in verband met persoonsgegevens, tenzij de verwerkingsverantwoordelijke kan aantonen dat het onwaarschijnlijk is dat deze inbreuk risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen met zich brengt. (Artikel 33) De verwerkingsverantwoordelijke moet de betrokkene in kennis stellen en de juiste technische en organisatorische maatregelen nemen. Wij hebben een steekproef uitgevoerd of dit aantoonbaar gemaakt kan worden.

8. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Datalekprotocol heeft instemming bestuur.					
Het proces is bij alle medewerkers bekend. <i>Er zijn geen incidenten gemeld in 2022, maar het is wel tijdens de workshop expliciet besproken, de verwachting is wel dat men datalekken herkent.</i>					
Datalekken worden geregistreerd . <i>Dit wordt bijgehouden door de FG en gecontroleerd door de Security/Privacy Officer.</i>					
Datalekken worden beschreven . <i>Datalekken worden uitgebreid beschreven. Alleen de datalekken en incidenten die gemeld zijn bij de FG zijn zo beschreven.</i>					
Worden de incidenten jaarlijks geëvalueerd en is daar een verslag van aanwezig <i>Er is geen incident geweest en daardoor ook niet te evalueren. Het feit dat er geen incidenten geweest zijn is tijdens het jaargesprek met de FG besproken.</i>					
Zijn er na aanleidingen van de evaluatie aanpassingen geweest in procedures en of beleidsstukken?					
Het incidenten/ datalek register gaat naar RvT En naar de accountant.					

9. Autorisaties

Een van de beginselen (Artikel 5) van de AVG is: gegevens moeten goed beveiligd zijn en vertrouwelijk blijven ("integriteit en vertrouwelijkheid").

Alleen de medewerkers die betrokken zijn bij de leerling hebben toegang nodig. Indien de toegang tijdelijk nodig is moet dit gelogd worden.

Wij hebben door middel van een steekproef hier controles op uitgevoerd.

9. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Het autorisatiebeleid heeft instemming bestuur. <i>Het autorisatiebeleid is voor OT en Youforce en voor Office 365 zijn bekend maar nog niet specifiek beschreven. Van nog niet alles zijn op dit moment de schermafdrucken aanwezig.</i>					
Het autorisatiebeleid is bij alle medewerkers bekend. <i>Het autorisatie beleid is bij alle medewerkers bekend. Dit kan nog niet aantoonbaar gemaakt worden. Nog niet alle schermafdrucken zijn aanwezig, daardoor kan het slechts beperkt aantoonbaar gemaakt worden.</i>					
Er zijn logbestanden beschikbaar. <i>Er worden nog geen logbestanden (Office 365, OT, Youforce) standaard gedraaid en er zijn nog geen duidelijke afspraken over wat er gecontroleerd wordt en hoe vaak gedraaid. Logbestanden voor Onderwijs Transparant worden opgevraagd, indien nodig deze kunnen niet zelf gedraaid worden. De meest voorkomende vragen die nodig zijn bij een log worden in 2023 op papier gezet.</i>					
De autorisatie wordt jaarlijks geëvalueerd en daar waar nodig bijgesteld. <i>Hier is nog geen interne audit op geweest.</i>					
Er is aantoonbaar gemaakt dat toegang beperkt is ingesteld. <i>Voor Onderwijs Transparant zijn de rechten beperkt ingesteld, maar nog niet beschreven.</i>					
De PO/SO heeft een interne audit gedaan hierop en een verslag van gemaakt. <i>Hier is nog geen interne audit op geweest</i>					

10. Beveiliging

Om de veiligheid te waarborgen en te voorkomen dat de verwerking inbreuk maakt op deze verordening, dient de verwerkingsverantwoordelijke passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om de risico's te beperken. Een aantal technische en organisatorische maatregelen hebben we beoordeeld.

10. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
Toegang tot de gebouwen (sleutels alarm) wordt jaarlijks gecheckt en daar waar nodig herzien <i>Er is een mondelinge afspraak wat te doen bij verlies van sleutel. Er is geen aantoonbaar sleutelbeleid op kantoor aanwezig. Hier is nog geen controle op door de PO/SO.</i>					
Er is 2FA ingesteld om de hoog risico software. <i>Dit is ingesteld voor Office 365, OT, Elvy, website beheer en Youforce.</i>					
Er wordt beveiligd gemaïld indien er persoonsgegevens in de mails staan.					
10. Privacy volwassenheidsniveau	1	2	3	4	5
<i>Er wordt beveiligd gemaïld via Zivver, men weet wanneer Zivver gebruikt moet worden.</i>					
Medewerkers zijn op de hoogte dat er logging is. <i>In de gedragscode is dit beschreven, onderdelen van de gedragscode worden onder de aandacht gebracht via nieuwsbrieven. Er wordt nog geen log gedraaid, er is nog geen duidelijke afspraak over wat er gecontroleerd wordt in de log.</i>					
Medewerkers worden regelmatig geschoold op het gebruik van de risicovolle software (Onderwijs transparant, Office 365 en Youforce) de kennis en vaardigheden zijn up to date. <i>Nieuwe medewerkers worden geschoold op OT, Office 365 en Youforce. Afgelopen jaar was er geen aanleiding om medewerkers die al in dienst waren extra te scholen. Veel al gebeurd dit tijdens werkzaamheden omdat men dan aan elkaar vragen stelt.</i>					
Er zijn duidelijke afspraken met andere gebruikers van het zelfde gebouw. <i>Daar waar andere organisaties ook gebruik maken van de gebouwen zijn geen aantoonbare afspraken aanwezig.</i>					

Marten van der Horst

CED Groep

Functionaris Gegevensbescherming

Bijlage 3 Jaarverslag CAT

Het Samenwerkingsverband V(S)O Duin- en Bollenstreek (hierna benoemd als het Samenwerkingsverband) is wettelijk verantwoordelijk voor het beoordelen en afgeven van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) voor leerlingen voor het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) en het praktijkonderwijs (PrO).

Adviescommissie

Wanneer voor een leerling voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs wordt overwogen, dan dient de school een aanvraag voor toelaatbaarheid in bij het bestuur van het Samenwerkingsverband. De Commissie Arrangementen en Toelaatbaarheid (*CAT voorheen ACT*) adviseert m.b.t. toelaatbaarheid VSO en VO+ en geeft advies over de toelaatbaarheid tot het praktijkonderwijs. De directeur-bestuurder van het Samenwerkingsverband neemt vervolgens een besluit over het afgeven van een TLV.

Arrangementen

Naast het beoordelen en afgeven van TLV's wijst het Samenwerkingsverband ook extra ondersteuning toe aan leerlingen in de vorm van arrangementen, zoals de VO+, Maatwerkklassen en bijvoorbeeld School Zonder Muren, Docent op de Fiets en Buitenkans.

Terugblik en blik op het schooljaar 2021-2022/2023

In dit jaarverslag reflecteren we op het afgelopen schooljaar op proces en cijfers, en richten we onze blik op het nieuwe kalenderjaar (2023). We zullen in het vervolg per kalenderjaar verslag uitbrengen.

Werkwijze

De afgelopen periode hebben we twee veranderingen ingevoerd met als doel te komen tot een vermindering van de administratieve last.

-Nieuwe TLV's met bekostigingscategorie laag wordt in principe afgeven voor de gehele schoolloopbaan tot aan het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt.

-De verlenging van de huidige TLV's mogen als technische verlenging worden ingediend, deze worden dan niet opnieuw inhoudelijk besproken of voorzien van nieuwe deskundigheidsverklaringen.

Beide veranderingen in beleid zijn naar tevredenheid geëvalueerd en nu staand beleid geworden. Het geeft de betrokken leerlingen, ouders en scholen voorspelbaarheid, rust en stabiliteit. Ook verminderd het de administratieve last. Desalniettemin hebben we als Samenwerkingsverband wel degelijk het speerpunt om VSO leerlingen, voor zover mogelijk en met name in cluster 4, toe te leiden naar het reguliere onderwijs. Dit wordt gestimuleerd door de leerlingen te bespreken met de VSO scholen en daar waar we de mogelijkheden zien dit bespreken met alle betrokkenen. Daarnaast werken we aan samenwerking met en extra voorzieningen in de reguliere scholen om deze toeleiding te vergemakkelijken. We vliegen dit speerpunt gezamenlijk en op inhoudelijke gronden aan, i.p.v. het opwerpen van een 'administratieve drempel'.

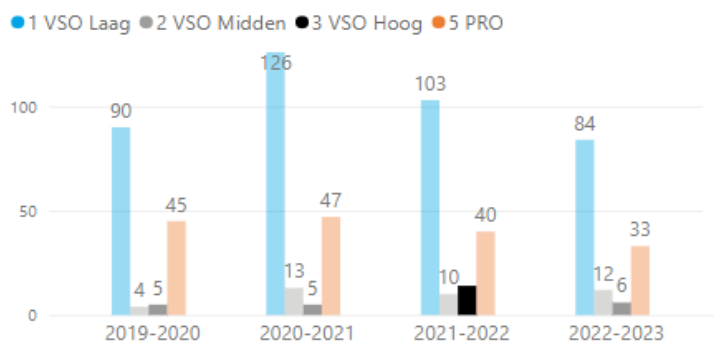
Bijzonderheden tijdens het afgelopen jaar

Er zijn verschillende personele wisselingen geweest vanwege ziekte en zwangerschapsverlof. Desondanks is de bezetting van de ACT altijd divers en volledig bezet geweest.

Cijfermatige ontwikkelingen

Betreffende schooljaar 2021-2022 heeft er een daling plaatsgevonden in verwijzingen TLV VSO als het gaat om de bekostigingscategorieën laag, midden en TLV PrO. We constateren een stijging in de afgifte van TLV categorie hoog. Het aantal verwijzingen TLV categorie hoog is gestegen van 5 naar 14.

Voor hoeveel leerlingen van onze scholen worden er een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) toegekend en hoe ontwikkelt dit zich (verwijzingen)?

Wat betreft de wettelijke doorlooptijd van de beslittermijn voor de afgifte van een TLV, hebben we die in geen van de aanvragen overschreden. Wel merken we op dat er in schooljaar 2021/2022, 25 TLV aanvragen zijn teruggezet. Het terugzetten van de aanvraag gebeurt wanneer de aanvraag niet volledig is, de CAT nog vragen heeft die beantwoord moeten worden of er ontwikkelingen zijn bij de leerling waardoor de aanvraag wijzigt vanuit de aanvragende school. Door met de scholen waarbij dit vaker gebeurt, een afspraak te plannen met de voorzitter en secretaris van het CAT, kunnen vragen en procedures worden verhelderd. We hopen met deze afstemming scholen te ondersteunen bij het op een juiste manier aanvragen van een TLV.

Voor verdere kwantitatieve overzichten verwijzen wij naar bijlage 4 van het jaarverslag.

Voornemens

In schooljaar 2022-2023 komen er vaste adviseurs in dienst van het Samenwerkingsverband die gekoppeld worden aan de scholen. Iedere school heeft één vaste adviseur van het Samenwerkingsverband als aanspreekpunt. Deze adviseurs gaan op regelmatige basis naar hun scholen toe om mee te kunnen denken over casuïstiek. Door deze verandering staat het Samenwerkingsverband dicht bij de scholen en kunnen we effectiever werken door eerdere betrokkenheid in het proces.

In de route VO naar VSO/VO+ neemt de adviseur ook de rol van deskundige aan en levert één van de twee wettelijk verplichte deskundigheidsverklaringen aan.

Bij de route van PO-VO+ is de adviseur de eerste deskundige bij een PO-VO+ overstap. Dit zal in werking treden vanaf einde schooljaar 2022-2023.

Het huishoudelijk reglement wordt aangepast voor komend schooljaar: ACT wordt Commissie Arrangementen en Toeleiding (CAT). In het huishoudelijk reglement wordt de nieuwe werkwijze met de adviseurs beschreven.

Bijlage 4 Ontwikkeling streefcijfers

In dit jaarverslag wordt regelmatig teruggegrepen naar de ontwikkeling van een aantal streefcijfers. In deze bijlage worden deze cijfers meer in detail en ook in meerjarenperspectief weergegeven.

Deelnamepercentage

Vso en Praktijkonderwijs

Deelnamepercentages	1-10-2020	1-10-2021	1-2-2022	1-10-2022 (def. cijfers percentages per 1-2-23 nog niet bekend)
PrO	2,21%	2,20%	2,24%	2,08 %
VSO	3.91%	4,05%	4.02%	3,74%

Inzet arrangementen via het Swv

	2020/2021	2021/2022
VO+ vmbo b/k KTS Voorhout	43	48
VO+ praktijkonderwijs Limes Katwijk	8	11
Docent op de Fiets	4	9
Buitenkans	6	8
Maatwerkarrangement	-	2

Verplaatsingen vanaf onze scholen

Wat was de afgelopen jaren het aantal leerlingen dat is verplaatst vanaf onze scholen?

	vo → pro	pro → vo	vso → vo	vo → vso	pro → vso
2018-2019 → 2019-2020	8	0	9	39	4
2019-2020 → 2020-2021	4	2	11	20	0
2020-2021 → 2021-2022	4	1	8	19	0
2021-2022 → 2022-2023	5	0	5	19	0

Verplaatsingen van po → vso

Voor hoeveel leerlingen vanuit het PO (bao, sbao en so) is er een nieuwe TLV toegekend (t.b.v. start nieuwe schooljaar) en hoe ontwikkelt zich dit?

	Laag	Midden	Hoog	Totaal
2019-2020	50	1	3	54
2020-2021	63	3	2	68
2021-2022	39	7	12	58

Verplaatsingen van so → vo

Hoeveel van de instromende leerlingen op onze reguliere scholen komt uit het so en hoe ontwikkelt zich dit?

	so → vo
2018-2019 → 2019-2020	11
2019-2020 → 2020-2021	9
2020-2021 → 2021-2022	16

Gemiddelde verblijfsduur vso

Wat was de gemiddelde verblijfsduur van onze leerlingen op het vso

Peildatum	Swv	Landelijk
1 okt. 2022	2.95 jr	2.85 jr

Thuiszitters per categorie

	15 mrt	15 jun	15 sep	15 dec
Langdurig Relatief Verzuim (> 4 weken ongeoorloofd verzuim)	0	2	0	0
Risicoleerlingen (> 4 weken 50% - 100% geoorloofd verzuim wegens lichamelijke of psychische omstandigheden)	111	110	79	91
Vrijstellingen (5 onder a)	32	32	33	34
Absoluut verzuim	14	10	15	33

(bron: registratie RBL Holland Rijnland)

Bijlage 5 Ontwikkeling rond verzuim en thuiszitten

In de regio Holland Rijnland hebben we de afspraak dat geen enkel kind en geen enkele jongere langer dan drie maanden thuiszit zonder een aanbod van onderwijs en/of zorg.

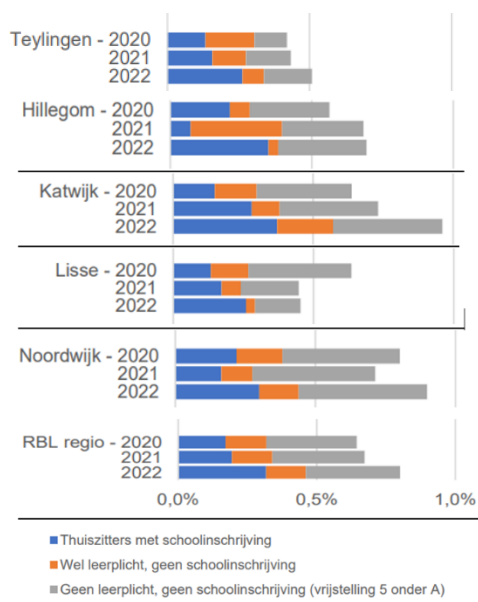
Binnen deze ambitie zijn de volgende acties gerealiseerd:

- In het afgelopen jaar is de registratie van thuiszitters verbeterd. Er is een eenduidige definitie en registratie van thuiszitters en langdurig verzuim (langer dan 3 maanden meer dan 50% niet naar school). De analyses hebben geleid tot het de ontwikkeling van meerdere maatwerkinitiatieven in het dekkend netwerk van de samenwerkingsverbanden. Naast de collectieve inzet van jeugdhulp in het gespecialiseerd onderwijs wordt de komende jaren ingezet op het uitbreiden van het 'onderwijszorgcontinuüm'.
- Ten aanzien van voortijdig schoolverlaten (VSV) is er een regionaal programma voortijdig schoolverlaten. Het aantal vrijstellingen is gestabiliseerd en er zijn meer mogelijkheden die recht doen aan het leerrecht van kinderen.

Uit onze regionale cijfers 2021-2022 (bijlage 4) rondom deze ambitie, concluderen we het volgende:

>3 maanden niet naar school (trend) per gemeente

We spreken over thuiszitters wanneer een kind helemaal geen onderwijs volgt

- Binnen de regio Holland Rijnland gaat 99,2% van alle kinderen tussen de 5 en 18 jaar – die nog geen startkwalificatie hebben – ‘gewoon’ naar school. 0,8% van de kinderen in regio Holland Rijnland zit thuis.
- Het RBL heeft meer thuiszitters met een schoolinschrijving geregistreerd: vermoedelijk niet zozeer omdat het aantal stijgt, maar omdat ze steeds beter in beeld zijn. Het is bekend waarom ze uitvallen (schoolweigering vanwege meestal internaliserende psychische problematiek) en wat er nodig is om dat te voorkomen (aandacht, gezien worden, tijdig en adequaat handelen)
- Er is een stijging thuiszitters in vrijwel alle gemeenten, met relatief veel thuiszitters in Katwijk en Noordwijk. Het gaat tussen de gemeenten om onderling verschil met relatief kleine aantallen. Verschillen kunnen te maken hebben met samenstelling van de bevolking, maar ook in verschillen in meldgedrag van scholen in die gemeenten. Psychische problematiek is verreweg de belangrijkste oorzaak.
- De toename van het aantal geregistreerde thuiszitters met een schoolinschrijving is over de hele breedte terug te zien. Vooral in het (voortgezet) speciaal onderwijs was de stijging fors. Uit het SO

en VSO vallen steeds meer kinderen uit vanwege psychische problematiek (zowel externaliserend als internaliserend).

- Voor de groep thuiszitters mét een schoolinschrijving is er eveneens vaak zorg of hulp.
- Bij leerplichtige kinderen zónder schoolinschrijving heeft thuiszitten vaak een administratieve oorzaak, zoals verhuisd maar nog niet uitgeschreven.
- Vrijwel alle vrijgestelde kinderen volgt geen onderwijs omdat zij meervoudig beperkt zijn. Bij een zeer gering aantal kinderen is de vrijstelling gerelateerd aan oorzaken gerelateerd aan hoogbegaafdheid/hog-sensitiviteit.